

**RAPORT ROCZNY GRUPY ASSECO SOUTH EASTERN EUROPE
ZA ROK ZAKOŃCZONY
DNIA 31 GRUDNIA 2015 ROKU**

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
GRUPY ASSECO SOUTH EASTERN EUROPE
WRAZ Z OPINIĄ NIEZALEŻNEGO
BIEGŁEGO REWIDENTA**

Rzeszów, dnia 18 lutego 2016 roku

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
GRUPY ASSECO SOUTH EASTERN EUROPE
WRAZ Z OPINIĄ NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2015 ROKU**

Spis treści	Strona
WYBRANE DANE FINANSOWE GRUPY ASSECO SOUTH EASTERN EUROPE	5
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	6
SKONSOLIDOWANY BILANS.....	7
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM	8
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	9
DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA	10
I. INFORMACJE OGÓLNE	10
II. ORGANIZACJA GRUPY ASSECO SOUTH EASTERN EUROPE.....	10
III. SKŁAD ZARZĄDU I RADY NADZORCZEJ ASEE S.A. ORAZ ICH KOMITETÓW	11
IV. ZASADY RACHUNKOWOŚCI ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	11
1. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego.....	11
2. Oświadczenie o zgodności.....	11
3. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdań finansowych.....	11
4. Profesjonalny osąd i zmiana szacunków.....	11
5. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	12
6. Istotne zasady rachunkowości.....	14
<i>i. Zasady konsolidacji</i>	<i>14</i>
<i>ii. Połączenia jednostek gospodarczych znajdujących się pod wspólną kontrolą</i>	<i>14</i>
<i>iii. Wartość firmy</i>	<i>15</i>
<i>iv. Przeliczanie pozycji wyrażonej w walucie obcej.....</i>	<i>15</i>
<i>v. Rzeczowe aktywa trwałe.....</i>	<i>16</i>
<i>vi. Nieruchomości inwestycyjne</i>	<i>16</i>
<i>vii. Wartości niematerialne.....</i>	<i>17</i>
<i>viii. Leasing</i>	<i>18</i>
<i>ix. Koszty finansowania zewnętrznego</i>	<i>18</i>
<i>x. Instrumenty finansowe.....</i>	<i>18</i>
<i>xi. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia</i>	<i>19</i>
<i>xii. Utrata wartości aktywów finansowych</i>	<i>19</i>
<i>xiii. Zapasy</i>	<i>20</i>
<i>xiv. Rozliczenia międzyokresowe</i>	<i>20</i>
<i>xv. Należności z tytułu dostaw i usług.....</i>	<i>20</i>
<i>xvi. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych, środki pieniężne zastrzeżone.....</i>	<i>21</i>
<i>xvii. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki.....</i>	<i>21</i>
<i>xviii. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług</i>	<i>21</i>
<i>xix. Rezerwy</i>	<i>21</i>
<i>xx. Przychody.....</i>	<i>22</i>
<i>xxi. Podatki.....</i>	<i>24</i>
7. Sezonowość działalności	25
8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości	25
9. Zmiany stosowanych zasad prezentacji	25
V. INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI	27
VI. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	29
1. Struktura przychodów ze sprzedaży	29
2. Struktura kosztów działalności	29
3. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	29
4. Przychody i koszty finansowe	29
5. Podatek dochodowy	30
6. Zysk przypadający na jedną akcję	32

7.	Informacje dotyczące wypłaconej/ zadeklarowanej dywidendy	32
8.	Rzeczowe aktywa trwałe	33
9.	Wartości niematerialne	34
10.	Wartość firmy	35
11.	Zapasy	37
12.	Należności krótkoterminowe	37
13.	Aktywa finansowe	38
14.	Środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe	39
15.	Czynne rozliczenia międzyokresowe	39
16.	Kapitał podstawowy	39
17.	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	40
18.	Udziały niekontrolujące	40
19.	Rezerwy	40
20.	Długoterminowe i krótkoterminowe zobowiązania finansowe	41
21.	Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	41
22.	Zobowiązania krótkoterminowe	42
23.	Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów, rozliczenia międzyokresowe przychodów	42
24.	Kontrakty wdrożeniowe	42
25.	Leasing finansowy	43
26.	Umowy outsourcingowe	43
27.	Informacje i objaśnienia do rachunku przepływów pieniężnych	43
28.	Zobowiązania i należności warunkowe	43
29.	Informacje o podmiotach powiązanych	44
30.	Zatrudnienie	46
31.	Wynagrodzenie członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej oraz jednostek zależnych	46
32.	Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	46
33.	Zarządzanie kapitałem	46
34.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	47
35.	Instrumenty finansowe	49
36.	Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym	50
37.	Znaczące zdarzenia dotyczące lat ubiegłych	50

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
GRUPY ASSECO SOUTH EASTERN EUROPE
WRAZ Z OPINIĄ NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2015 ROKU**

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Asseco South Eastern Europe S.A.

Zarząd Asseco South Eastern Europe S.A.:

Piotr Jeleński

Prezes Zarządu

Miljan Mališ

Członek Zarządu

Miodrag Mirčetić

Członek Zarządu

Marcin Rułnicki

Członek Zarządu

WYBRANE DANE FINANSOWE GRUPY ASSECO SOUTH EASTERN EUROPE

	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
	tys. PLN	tys. PLN	tys. EUR	tys. EUR
I. Przychody ze sprzedaży	487 205	500 930	116 423	119 577
II. Zysk z działalności operacyjnej	53 097	46 232	12 688	11 036
III. Zysk brutto	53 664	46 217	12 824	11 032
IV. Zysk za okres sprawozdawczy	43 502	39 040	10 395	9 319
V. Zysk za okres sprawozdawczy przypadający Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	43 580	39 035	10 414	9 318
VI. Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	75 279	72 863	17 989	17 393
VII. Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(41 583)	(59 049)	(9 937)	(14 096)
VIII. Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(20 467)	14 760	(4 891)	3 523
IX. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	101 075	88 973	23 718	20 874
Zysk za okres sprawozdawczy na jedną akcję zwykłą przypisany Akcjonariuszom Jednostki Dominującej (w PLN/EUR)	0,84	0,75	0,20	0,18
X. Rozwodniony zysk za okres sprawozdawczy na jedną akcję zwykłą przypisany Akcjonariuszom Jednostki Dominującej (w PLN/EUR)	0,84	0,75	0,20	0,18

Wybrane dane finansowe prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym przeliczono na walutę EUR w następujący sposób:

- pozycje dotyczące skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych przeliczono według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez NBP obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca. Kurs ten wyniósł:
 - w okresie od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku 1 EUR = 4,1848 PLN
 - w okresie od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku 1 EUR = 4,1892 PLN
- stan środków pieniężnych Grupy na koniec bieżącego okresu sprawozdawczego i analogicznego w okresie poprzednim przeliczono według średnich kursów ogłoszonych przez NBP. Kurs ten wyniósł:
 - kurs obowiązujący w dniu 31 grudnia 2015 roku 1 EUR = 4,2615 PLN
 - kurs obowiązujący w dniu 31 grudnia 2014 roku 1 EUR = 4,2623 PLN

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (badane)
Przychody ze sprzedaży	<u>1</u>	487 205	500 930
Koszt własny sprzedaży (-)	<u>2</u>	(361 781)	(383 337)
Zysk brutto ze sprzedaży		125 424	117 593
Koszty sprzedaży (-)	<u>2</u>	(37 413)	(36 460)
Koszty ogólnego zarządu (-)	<u>2</u>	(35 999)	(35 156)
Zysk netto ze sprzedaży		52 012	45 977
Pozostałe przychody operacyjne	<u>3</u>	2 545	1 676
Pozostałe koszty operacyjne (-)	<u>3</u>	(1 916)	(1 695)
<i>Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach</i>		456	274
Zysk z działalności operacyjnej		53 097	46 232
Przychody finansowe	<u>4</u>	4 142	3 182
Koszty finansowe (-)	<u>4</u>	(3 575)	(3 197)
Zysk brutto		53 664	46 217
Podatek dochodowy (bieżące i odroczone obciążenie podatkowe)	<u>5</u>	(10 162)	(7 177)
Zysk za okres sprawozdawczy		43 502	39 040
Przypadający:			
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej		43 580	39 035
Akcjonariuszom niekontrolującym		(78)	5
Skonsolidowany zysk za okres sprawozdawczy (w złotych) przypisany Akcjonariuszom ASEE S.A. przypadający na jedną akcję			
Podstawowy ze skonsolidowanego zysku z działalności kontynuowanej za okres sprawozdawczy	<u>6</u>	0,84	0,75
Rozwodniony ze skonsolidowanego zysku z działalności kontynuowanej za okres sprawozdawczy	<u>6</u>	0,84	0,75

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (badane)
Zysk za okres sprawozdawczy	43 502	39 040
Pozostałe dochody całkowite, w tym:	(12 516)	8 310
<i>Mogące podlegać przeklasyfikowaniu na zyski lub straty</i>	(12 516)	8 310
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych	(12 516)	8 310
SUMA DOCHODÓW CAŁKOWITYCH ZA OKRES	30 986	47 350
Przypadająca:		
<i>Akcjonariuszom Jednostki Dominującej</i>	31 061	47 359
<i>Akcjonariuszom niekontrolującym</i>	(75)	(9)

SKONSOLIDOWANY BILANS

AKTYWA	Nota	31 grudnia 2015 roku (badane)	31 grudnia 2014 roku (przekształcone)
Aktywa trwałe		614 876	612 945
Rzeczowe aktywa trwałe	8	86 369	69 846
Nieruchomości inwestycyjne		1 160	1 214
Wartości niematerialne	9	33 566	38 114
Wartość firmy	10	489 600	498 113
Inwestycje wyceniane metodą praw własności		1 028	1 538
Długoterminowe aktywa finansowe	13	177	232
Należności długoterminowe		607	1 056
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	5	1 864	2 257
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	15	505	575
Aktywa obrotowe		235 154	235 352
Zapasy	11	15 506	16 339
Rozliczenia międzyokresowe	15	12 234	12 332
Należności handlowe	12	83 683	96 059
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	12	91	713
Pozostałe należności budżetowe	12	904	1 285
Należności z tytułu wyceny kontraktów IT	24	15 951	14 632
Inne należności	12	2 997	2 373
Krótkoterminowe aktywa finansowe	13	2 713	2 646
Środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe	14	101 075	88 973
SUMA AKTYWÓW		850 030	848 297

SKONSOLIDOWANY BILANS

PASYWA	Nota	31 grudnia 2015 roku (badane)	31 grudnia 2014 roku (przekształcone)
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej)		689 309	679 006
Kapitał podstawowy	16	518 942	518 942
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	17	38 825	38 825
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych		(79 074)	(66 555)
Zyski (straty) z lat ubiegłych i wynik okresu bieżącego		210 616	187 794
Udziały niekontrolujące	18	-	162
Kapitał własny ogółem		689 309	679 168
Zobowiązania długoterminowe		29 376	26 543
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	21	24 849	21 018
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	5	684	2 127
Długoterminowe rezerwy	19	1 156	1 623
Długoterminowe zobowiązania finansowe	20	2 023	962
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe przychodów	23	664	813
Zobowiązania krótkoterminowe		131 345	142 586
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	21	20 480	22 051
Zobowiązania handlowe	22	47 001	63 035
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	22	1 032	1 608
Pozostałe zobowiązania budżetowe	22	13 723	13 246
Zobowiązania finansowe	20	750	2 274
Zobowiązania i rezerwy z tytułu wyceny kontraktów IT	24	4 562	3 997
Pozostałe zobowiązania	22	15 348	14 786
Krótkoterminowe rezerwy	19	1 520	1 495
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	23	12 532	7 033
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	23	14 397	13 061
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		160 721	169 129
SUMA PASYWÓW		850 030	848 297

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych	Zyski (straty) z lat ubiegłych i wynik okresu bieżącego	Kapitał własny dla Akcjonariuszy Jednostki Dominującej	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
Na dzień 1 stycznia 2015 roku	518 942	38 825	(66 555)	187 794	679 006	162	679 168
Zysk (strata) za okres sprawozdawczy	-	-	-	43 580	43 580	(78)	43 502
Pozostałe dochody całkowite	-	-	(12 519)	-	(12 519)	3	(12 516)
Suma dochodów całkowitych za okres sprawozdawczy	-	-	(12 519)	43 580	31 061	(75)	30 986
Dywidenda	-	-	-	(20 758)	(20 758)	(87)	(20 845)
Na dzień 31 grudnia 2015 roku (badane)	518 942	38 825	(79 074)	210 616	689 309	-	689 309

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych	Zyski (straty) z lat ubiegłych i wynik okresu bieżącego	Kapitał własny dla Akcjonariuszy Jednostki Dominującej	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
Na dzień 1 stycznia 2014 roku	518 942	38 825	(74 879)	165 365	648 253	171	648 424
Zysk (strata) za okres sprawozdawczy	-	-	-	39 035	39 035	5	39 040
Pozostałe dochody całkowite	-	-	8 324	-	8 324	(14)	8 310
Suma dochodów całkowitych za okres sprawozdawczy	-	-	8 324	39 035	47 359	(9)	47 350
Dywidenda	-	-	-	(16 606)	(16 606)	-	(16 606)
Na dzień 31 grudnia 2014 roku (badane)	518 942	38 825	(66 555)	187 794	679 006	162	679 168

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (badane)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk brutto	53 664	46 217
Korekty o pozycje:	30 647	30 619
Amortyzacja	30 299	23 012
Zmiana stanu zapasów	(2 284)	(1 413)
Zmiana stanu należności	8 987	13 992
Zmiana stanu zobowiązań, rozliczeń międzyokresowych i rezerw	(8 003)	(4 787)
Przychody i koszty odsetkowe	194	905
Zyski / Straty z różnic kursowych	1 175	(743)
Zyski / Straty z działalności inwestycyjnej	324	(366)
Inne	(45)	19
Środki pieniężne netto wygenerowane z działalności operacyjnej	84 311	76 836
Zapłacony podatek dochodowy	(9 032)	(3 973)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	75 279	72 863
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	1 220	1 709
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	<u>8,9</u> (38 519)	(52 330)
Wydatki z tytułu projektów rozwojowych	<u>9</u> (5 188)	(8 073)
Wydatki z tytułu nabycia jednostek zależnych i stowarzyszonych	<u>27</u> (1 686)	(69)
Wpływy z umorzenia udziałów we wspólnym przedsięwzięciu	839	-
Wpływy ze sprzedaży instrumentów finansowych w wartości godziwej przez wynik finansowy	<u>13</u> 9 567	490
Nabycie instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	<u>13</u> (11 985)	(422)
Wpływy ze zwolnienia lokat	<u>13</u> 12 366	3 549
Wydatki z tytułu założenia lokat	<u>13</u> (9 816)	(5 208)
Pożyczki spłacone	<u>13</u> 330	146
Pożyczki udzielone	<u>13</u> (321)	(150)
Otrzymane odsetki	1 060	910
Dywidendy otrzymane	554	447
Pozostałe	(4)	(48)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(41 583)	(59 049)

Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (badane)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Wpływy (spłata) pożyczek/kredytów krótkoterminowych	393	(223)
Wpływy z pozostałych pożyczek/kredytów	<u>21</u> 17 807	43 927
Spłata pozostałych pożyczek/kredytów	<u>21</u> (15 771)	(10 105)
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	(617)	(383)
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom jednostki dominującej	<u>7</u> (20 757)	(16 606)
Dywidendy wypłacone udziałowcom niekontrolującym	<u>18</u> (87)	-
Zapłacone odsetki	(1 435)	(1 772)
Pozostałe	-	(78)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(20 467)	14 760
Zwiększenie/(Zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	13 229	28 574
Różnice kursowe netto	(1 478)	1 250
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na dzień 1 stycznia	<u>14</u> 88 117	58 293
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na dzień 31 grudnia	14 99 868	88 117

DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA

I. INFORMACJE OGÓLNE

Grupa Asseco South Eastern Europe („Grupa”, „Grupa ASEE”, „ASEE”) to grupa kapitałowa, której Jednostką Dominującą jest Asseco South Eastern Europe Spółka Akcyjna („Jednostka Dominująca”, „Spółka”, „Emitent”, „ASEE S.A.”) z siedzibą w Rzeszowie, przy ul. Olchowej 14.

Jednostka Dominująca Asseco South Eastern Europe S.A. została utworzona 10 kwietnia 2007 roku. Od dnia 28 października 2009 roku Spółka jest notowana na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

ASEE S.A. jest Jednostką Dominującą Grupy Asseco South Eastern Europe. Jednostka Dominująca może działać na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej oraz poza jej granicami. Czas trwania Jednostki Dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy jest nieograniczony.

Grupa Asseco South Eastern Europe prowadzi działalność w zakresie sprzedaży oprogramowania własnego i obcego, jak również świadczenia usług wdrożeniowych, integracyjnych i outsourcingowych. Grupa dostarcza rozwiązania IT, rozwiązania

z obszaru uwierzytelniania, systemy do rozliczania płatności internetowych, jak również prowadzi sprzedaż i obsługę bankomatów i terminali płatniczych oraz świadczy usługi integracyjne i wdrożeniowe systemów i sprzętu informatycznego. Grupa prowadzi działalność na terenie Polski, krajów Europy Południowo-Wschodniej oraz Turcji.

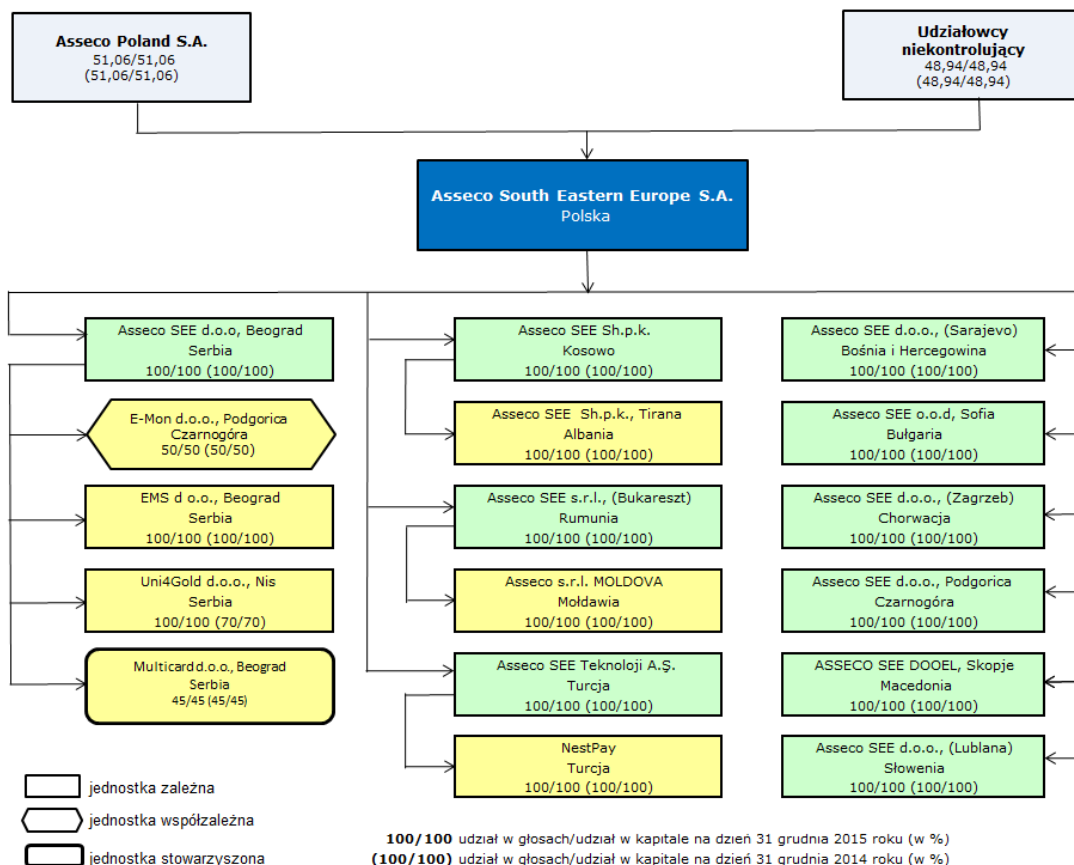
Zakres podstawowej działalności Grupy Asseco South Eastern Europe w podziale na odpowiednie segmenty został opisany w punkcie V niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku oraz zawiera dane porównywalne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku.

Grupa sporządza sprawozdania finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską (MSSF) dla okresu bieżącego i porównywalnego.

Dnia 18 lutego 2016 roku skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku zostało przez Zarząd zatwierdzone do publikacji.

II. ORGANIZACJA GRUPY ASECO SOUTH EASTERN EUROPE

Powyżej przedstawiono strukturę Grupy ASEE wraz z udziałem procentowym w kapitale i głosach na zgromadzeniach akcjonariuszy/wspólników na dzień 31 grudnia 2015 roku.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadanych przez Grupę w podmiotach wchodzących w skład Grupy ASEE jest równy udziałowi Grupy w kapitałach tych jednostek.

Zmiany w składzie Grupy zostały opisane w nocie 29 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

III. SKŁAD ZARZĄDU I RADY NADZORCZEJ ASEE S.A. ORAZ ICH KOMITETÓW

Na dzień 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień publikacji niniejszego sprawozdania tj. 18 lutego 2016 roku skład Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki oraz Komitetu Audytu przedstawiał się następująco:

Rada Nadzorcza	Zarząd	Komitet Audytu
Adam Góral	Piotr Jeleński	Andrzej Mauberg
Jacek Duch	Miljan Mališ	Jacek Duch
Jan Dauman	Miodrag Mirčetić	Gabriela Żukowicz
Andrzej Mauberg	Marcin Rulnicki	
Mihail Petreski		
Przemysław Sęczkowski		
Gabriela Żukowicz		

W dniu 10 lutego 2016 roku wpłynęła do Spółki rezygnacja Pana Andrzeja Mauberga z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej ze skutkiem na dzień 26 lutego 2016 roku.

IV. ZASADY RACHUNKOWOŚCI ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem instrumentów pochodnych i aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest prezentowane w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności w dającej się przewidzieć przyszłości przez Grupę, jak również przez Jednostkę Dominującą oraz jednostki podporządkowane.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania nie stwierdza się okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Spółkę oraz spółki Grupy w okresie co najmniej 12 miesięcy po dacie bilansowej.

2. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez UE.

Niektóre jednostki Grupy prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określonymi przez przepisy lokalne. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty niezawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy, wprowadzone w celu doprowadzenia sprawozdań finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

3. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdań finansowych

Walutą funkcjonalną Jednostki Dominującej oraz walutą sprawozdawczą skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski (PLN).

Jednostkowe i skonsolidowane sprawozdania spółek z Grupy sporządzane są w walutach podstawowych środowisk gospodarczych, w których działają (w walutach funkcjonalnych).

Walutami funkcjonalnymi jednostek bezpośrednio zależnych od ASEE S.A. są lej rumuński, kuna chorwacka, dinar serbski, denar macedoński, euro, lira turecka, lewa bułgarska, wymiennalna marka (Bośnia i Hercegowina).

4. Profesjonalny osąd i zmiana szacunków

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga dokonania szacunków i założeń, które wpływają na wielkości wykazane w sprawozdaniu finansowym. Mimo, że przyjęte założenia i szacunki opierają się na najlepszej wiedzy kierownictwa Grupy na temat bieżących działań i zdarzeń, rzeczywiste wyniki mogą się różnić od przewidywanych.

Poniżej przedstawiono główne obszary, w których w procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości, oprócz szacunków księgowych, miał duże znaczenie profesjonalny osąd kierownictwa i co do których zmiana szacunków może mieć istotny wpływ na wyniki Grupy w przyszłości.

i. Przyjęte przepływy operacyjne do wyceny kontraktów IT oraz pomiar stopnia zaawansowania

Grupa realizuje szereg kontraktów na budowę oraz wdrożenia systemów informatycznych. Wycena kontraktów IT wymaga ustalenia przyszłych przepływów operacyjnych w celu ustalenia wartości godziwej przychodów i kosztów oraz dokonania pomiaru stopnia zaawansowania prac na projekcie. Stopień zaawansowania prac ustala się jako stosunek poniesionych kosztów (zwiększających postęp realizacji prac) do kosztów planowanych lub stosunkiem pracodawanych robocizni w stosunku do całkowitego czasu pracy. Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość należności z tytułu wyceny kontraktów IT wynosiła 15 951 tys. PLN, zobowiązania i rezerwy z tego tytułu wynosiły 4 562 tys. PLN.

ii. Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

iii. Wartość firmy – test na utratę wartości

Zarząd Jednostki Dominującej na dzień 31 grudnia 2015 roku przeprowadził test na utratę wartości firmy, powstałej w wyniku nabycia jednostek zależnych.

Wymagało to oszacowania wartości odzyskiwalnej wartości firmy, alokowanej do poszczególnych segmentów operacyjnych. Oszacowanie wartości odzyskiwalnej polega na ustaleniu przyszłych przepływów pieniężnych generowanych przez ośrodek wypracowujący środki pieniężne i ustalenia stopy dyskontowej, która jest następnie wykorzystywana do obliczenia wartości bieżącej tych przepływów. Wartość firmy powstała na nabyciu jednostek zależnych na dzień 31 grudnia 2015 roku wyniosła 489 600 tys. PLN, natomiast na dzień 31 grudnia 2014 roku 498 113 tys. PLN.

iv. Zobowiązanie z tytułu zapłaty za pozostałe udziały spółek zależnych

Odroczone zobowiązanie z tytułu zapłaty za zakup spółki EŽR Chorwacja ujęte na dzień 31 grudnia 2014 roku zostało w III kwartale 2015 roku spłacone w kwocie 1 686 tys. PLN. Ustalenie wartości tego zobowiązania na dzień 31 grudnia 2014 roku wymagało oszacowania wartości wyniku finansowego spółki.

v. Wartość aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa rozpoznała aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego w kwocie 1 864 tys. PLN oraz rezerwę na podatek odroczonego w kwocie 684 tys. PLN. Zmiana aktywa i rezerwy na podatek odroczonego w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku wyniosła łącznie 1 015 tys. PLN w analogicznym okresie 2014 roku 38 tys. PLN.

Kierownictwo Grupy uważa, że realizacja rozpoznanego w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy aktywa w kwocie 1 864 tys. PLN jest bardzo prawdopodobna w oparciu o aktualny plan finansowy oraz obowiązujące obecnie przepisy podatkowe.

Aktywo z tytułu odroczonego podatku na nierozliczoną stratę podatkową w Jednostce zostało na dzień 31 grudnia 2014 roku ujęte w kwocie 693 tys. PLN, tj. w zakresie, w którym prawdopodobne było, że będzie dostępny przyszły zysk do opodatkowania, od którego można odpisać nierozliczone straty. Na dzień 31 grudnia 2014 roku strata podatkowa nieobjęta aktywem wynosiła 54 573 tys. PLN. W 2015 roku aktywo zostało w całości wykorzystane w związku z rozliczeniem części straty podatkowej. W związku z wygaśnięciem straty nie ma podstaw do dalszego tworzenia aktywa z tego tytułu.

5. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 9 Instrumenty Finansowe (opublikowano dnia 24 lipca 2014 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSR 19 Programy określonych świadczeń: Składki pracownicze (opublikowano dnia 21 listopada 2013 roku) – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lipca 2014 roku lub później, w UE mające zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lutego 2015 roku lub później,
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2010-2012 (opublikowano dnia 12 grudnia 2013 roku) – niektóre ze zmian mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lipca 2014

roku lub później, a niektóre prospektywnie dla transakcji mających miejsce dnia 1 lipca 2014 roku lub później, w UE mające zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lutego 2015 roku lub później,

- MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzania standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 11 Rozliczenie nabycia udziału we wspólnej działalności (opublikowano dnia 6 maja 2014 roku) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- Zmiany do MSR 16 oraz MSR 38 Wyjaśnienie dopuszczalnych metod amortyzacji (opublikowano dnia 12 maja 2014 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- MSSF 15 Przychody z tytułu umów z klientami (opublikowano dnia 28 maja 2014 roku), obejmujący zmiany do MSSF 15 Data wejścia w życie MSSF 15 (opublikowano dnia 11 września 2015 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSR 16 i MSR 41 Rolnictwo: rośliny produkcyjne (opublikowano dnia 30 czerwca 2014 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- Zmiany do MSR 27 Metoda praw własności w jednostkowym sprawozdaniu finansowym (opublikowano dnia 12 sierpnia 2014 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – nie podjęto decyzji odnośnie terminu, w którym EFRAG przeprowadzi poszczególne etapy prac prowadzących do zatwierdzenia niniejszych zmian - do dnia

zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE - termin wejścia w życie został odroczone przez RMSR na czas nieokreślony,

- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2012-2014 (opublikowano dnia 25 września 2014 roku) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28 Jednostki inwestycyjne: Zastosowanie wyjątku dotyczącego konsolidacji (opublikowano dnia 18 grudnia 2014 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- Zmiany do MSR 1 Ujawnienia (opublikowano dnia 18 grudnia 2014 roku) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- MSSF 16 Leasing (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - nie podjęto decyzji odnośnie terminu, w którym EFRAG przeprowadzi poszczególne etapy prac prowadzących do zatwierdzenia niniejszych zmian do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSR 12 Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikających z nierozliczonych strat podatkowych (opublikowano dnia 19 stycznia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później,
- Zmiany do MSR 7 Inicjatywa w zakresie ujawniania informacji (opublikowano dnia 29 stycznia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później.

Zarząd jest w trakcie oceny wpływu powyższych zmian na sprawozdanie i sytuację finansową Grupy.

6. Istotne zasady rachunkowości

i. Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Jednostki Dominującej Asseco South Eastern Europe S.A. oraz dane finansowe jej jednostek zależnych sporządzone za okres od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku. Dane finansowe jednostek zależnych zostały sporządzone przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze.

Jednostkami zależnymi są jednostki, nad którymi Spółka sprawuje kontrolę. Spółka każdorazowo określa czy jest jednostką dominującą, niezależnie od charakteru jej zaangażowania w danej jednostce, biorąc pod uwagę swój wpływ na tę jednostkę.

Spółka sprawuje kontrolę nad jednostką, w której dokonała inwestycji wtedy i tylko wtedy gdy:

- sprawuje władzę nad jednostką;
- podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe lub posiada prawa do zmiennych wyników finansowych;
- posiada zdolność do sprawowania władzy w celu wpłynięcia na wysokość osiąganych zwrotów z jednostki, w której dokonano inwestycji;

Wszystkie salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostają w całości wyeliminowane podczas konsolidacji. Straty podlegają wyłączeniu w zakresie, w jakim nie wskazują na utratę wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli.

Zmiany w udziale własnościowym jednostki dominującej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących, a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

Grupa wykazuje swoje udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach metodą praw własności.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach są wykazywane w bilansie według ceny nabycia powiększonej o późniejsze zmiany udziału Grupy w aktywach netto tych jednostek, pomniejszone o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Rachunek zysków i strat odzwierciedla udział w wynikach działalności jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach. W przypadku zmiany ujętej bezpośrednio w kapitale własnym jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć, Grupa ujmuje swój udział w każdej zmianie i ujawnia go, jeśli jest to właściwe, w sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym. Inwestycja w jednostce stowarzyszonej i wspólnym przedsięwzięciu obejmuje wartość firmy powstałą przy nabyciu. Gdy udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej i wspólnym przedsięwzięciu równa się lub przewyższa wartość inwestycji, Grupa nie rozpoznaje dalszych strat, chyba, że zobowiązała się do uregulowania zobowiązań w imieniu jednostki stowarzyszonej lub dokonania wpłat na rzecz jednostki stowarzyszonej i wspólnego przedsięwzięcia.

Od dnia, w którym jednostka przestaje być wspólnym przedsięwzięciem i nie staje się jednostką zależną ani stowarzyszoną Grupy, Grupa ujmuje swoje udziały w tej jednostce w wartości godziwej. Różnice pomiędzy wartością bilansową byłego wspólnego przedsięwzięcia, a wartością godziwą obecnej inwestycji, a także wpływy ze sprzedaży należy rozpoznać w rachunku zysków i strat. W przypadku, w którym pozostała część inwestycji stanowi znaczący wpływ należy ją ująć analogicznie jak inwestycję w jednostkę stowarzyszoną.

ii. Połączenia jednostek gospodarczych znajdujących się pod wspólną kontrolą

Połączenie jednostek gospodarczych dotyczące jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą to połączenie jednostek gospodarczych, w ramach którego wszystkie łączące się jednostki znajdują się ostatecznie pod kontrolą tej samej strony lub stron zarówno przed, jak i po połączeniu oraz kontrola ta nie jest tymczasowa.

W szczególności, chodzi tu o takie transakcje, jak transfer spółek lub przedsięwzięć pomiędzy jednostkami Grupy lub połączenie jednostki dominującej z jej jednostką zależną.

Do rozliczenia skutków połączeń pomiędzy jednostkami znajdującymi się pod wspólną kontrolą Grupa stosuje metodę łączenia udziałów.

W przypadku przekształceń polegających na wniesieniu aportem inwestycji w jedną jednostkę zależną do drugiej jednostki zależnej lub połączenia dwóch jednostek zależnych od Asseco South Eastern Europe S.A., następuje jedynie przeksięgowanie wartości inwestycji w przejmowaną jednostkę

zależną na wartość inwestycji w przejmującą jednostkę zależną. Tym samym przeniesienie jednej jednostki zależnej pod drugą jednostkę zależną nie ma wpływu na wynik finansowy Spółki oraz Grupy.

iii. Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej kwotę nadwyżki

- sumy:
 - (i) przekazanej zapłaty,
 - (ii) kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz
 - (iii) w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej.
- nad kwotą netto ustaloną na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia.

Każdy ośrodek, lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy:

- odpowiada najniższemu poziomowi w Grupie, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze oraz
- jest nie większy niż jeden segment operacyjny określony zgodnie z MSSF 8 Segmenty operacyjne.

Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach sprzedana wartość firmy jest ustalana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

iv. Przeliczenie pozycji wyrażonej w walucie obcej

Walutą pomiaru Jednostki Dominującej oraz walutą sprawozdawczą niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski (PLN).

Jednostkowe i skonsolidowane sprawozdania spółek z Grupy sporządzane są w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym działają (w walutach funkcjonalnych). Walutami funkcjonalnymi jednostek bezpośrednio zależnych od ASEE S.A. są lej rumuński, kuna chorwacka, dinar serbski, denar macedoński, euro, lira turecka, lewa bułgarska, marka wymiennalna (Bośnia i Hercegowina).

Transakcje wyrażone w walutach obcych są początkowo ujmowane według kursu waluty funkcjonalnej obowiązującego na dzień zawarcia transakcji. Aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach obcych są przeliczane po kursie waluty funkcjonalnej obowiązującym na dzień bilansowy. Pozycje niepieniężne wyceniane według kosztów historycznych w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia początkowej transakcji. Pozycje niepieniężne wyceniane według wartości godziwej w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia ustalenia takiej wartości godziwej.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub w kapitałach własnych.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania zagranicznych jednostek zależnych są przeliczane na walutę prezentacyjną Grupy Asseco South Eastern Europe po kursie obowiązującym na dzień bilansowy, a ich rachunki zysków i strat są przeliczane po średnim kursie wymiany za dany okres sprawozdawczy. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym jako jego odrębny składnik. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, zakumulowane odroczone różnice kursowe ujęte w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

Waluta	Na dzień	Na dzień
	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
USD	3,9011	3,5072
EUR	4,2615	4,2623
RON	0,9421	0,9510
HRK	0,5578	0,5566
RSD	0,0349	0,0352
BGN	2,1789	2,1793
MKD	0,0689	0,0693
BAM	2,1690	2,1793
TRY	1,3330	1,5070

Średnie kursy wymiany za poszczególne okresy obrotowe kształtowały się następująco:

Waluta	Za rok zakończony	Za rok zakończony
	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
USD	3,7928	3,1784
EUR	4,1848	4,1893
RON	0,9421	0,9440
HRK	0,5492	0,5488
RSD	0,0346	0,0357
BGN	2,1396	2,1420
MKD	0,0680	0,0680
BAM	2,1400	2,1412
TRY	1,3818	1,4508

v. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe są wykazywane według ceny nabycia/kosztu wytworzenia i pomniejszone o skumulowaną amortyzację oraz wszelkie odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, do których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów. Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów wynoszący:

Typ	Okres ekonomicznej użyteczności
Budynki i budowle	40 lat
Inwestycje w obcych środkach trwałych	5 lat
Komputery i sprzęt telekomunikacyjny	1-5 lat
Mebel	2-8 lat
Urządzenia biurowe	5-10 lat
Środki transportu	4-6 lat
Pozostałe środki trwałe	2-5 lat

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie, i w razie konieczności – koryguje z efektem od początku właśnie zakończonego roku obrotowego.

Jeżeli zaistniały zdarzenia bądź zaszyły zmiany, które wskazują na to, że wartość bilansowa środków trwałych może nie być możliwa do odzyskania, dokonywany jest przegląd tych aktywów pod kątem ewentualnej utraty wartości. Jeżeli istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości, a wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość odzyskiwalną, wówczas wartość tych aktywów bądź ośrodków wypracowujących środki pieniężne jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna środków trwałych odpowiada wyższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej. Przy ustalaniu wartości użytkowej, szacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka związanego z danym składnikiem aktywów. W przypadku składnika aktywów, który nie generuje wpływów pieniężnych w sposób znacząco samodzielny, wartość odzyskiwalna jest ustalana dla ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego ten składnik należy. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości są ujmowane w rachunku zysków i strat w kosztach operacyjnych.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Zyski/straty ze zbycia środków trwałych określane są przez porównanie środków pozyskanych ze zbycia z bieżącą wartością księgową i ujmowane są w wyniku operacyjnym. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto, a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano takiego wyksięgowania.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych w toku budowy lub montażu i są wykazywane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do użytkowania.

vi. Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomość inwestycyjna początkowo wyceniona jest według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia.

Po początkowym ujęciu nieruchomości, Grupa stosując model ceny nabycia wycenia wszystkie należące do niej nieruchomości inwestycyjne zgodnie z wymogami stosowanymi w odniesieniu do rzeczowych aktywów trwałych określonymi dla tego modelu tj. w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, pomniejszonym o dotychczasowe

umorzenie i zakumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości, z wyjątkiem nieruchomości inwestycyjnych spełniających kryteria zaklasyfikowania ich jako przeznaczone do sprzedaży lub ujętych w grupie do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczone do sprzedaży.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane z bilansu w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej z bilansu są ujmowane w rachunku zysków i strat w tym okresie, w którym dokonano takiego wysięgowania.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów.

vii. Wartości niematerialne

Nabyte odrębnie oraz w wyniku połączenia jednostek gospodarczych

Wartości niematerialne nabyte w ramach oddzielnej transakcji są ujmowane według ceny nabycia. Wartości niematerialne nabyte w ramach transakcji przejęcia jednostki gospodarczej są ujmowane według wartości godziwej na dzień przejęcia.

Okres użytkowania wartości niematerialnych zostaje oceniony i uznany za ograniczony lub nieokreślony. Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania amortyzuje się metodą liniową w oparciu o ich szacowany okres użytkowania, a koszty amortyzacji są ujmowane w rachunku zysków i strat zgodnie z miejscem ich powstawania. Okresy użytkowania stanowiące podstawę ustalenia stawek amortyzacji są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby korygowane począwszy od kolejnego roku obrotowego.

Z wyjątkiem prac rozwojowych, wartości niematerialne wytworzone przez Grupę we własnym zakresie nie są ujmowane w aktywach, a nakłady poniesione na ich wytworzenie są ujmowane w ciężar rachunku zysków i strat za ten rok, w którym zostały poniesione.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane poddawane są corocznie weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości. Pozostałe wartości niematerialne są poddawane testom na utratę wartości, jeżeli zaistnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości. Jeżeli wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość możliwą do odzyskania (wyższa z następujących dwóch wartości – ceny sprzedaży netto lub wartości użytkowej), wartość tych aktywów obniżana jest do poziomu wartości odzyskiwalnej.

Koszty prac rozwojowych

Składnik wartości niematerialnych powstały w wyniku prac rozwojowych lub realizacji etapu prac rozwojowych przedsięwzięcia prowadzonego we własnym zakresie powinien być ujęty wtedy i tylko wtedy, gdy jednostka gospodarcza jest w stanie udowodnić:

- możliwość, z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika wartości niematerialnych tak, aby nadawał się do użytkowania lub sprzedaży,
- zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych oraz jego użytkowania lub sprzedaży,
- zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne. Między innymi jednostka gospodarcza powinna udowodnić istnienie rynku na produkty powstające dzięki składnikowi wartości niematerialnych lub na sam składnik lub - jeśli składnik ma być użytkowany przez jednostkę - użyteczność składnika wartości niematerialnych,
- dostępność stosownych środków technicznych, finansowych i innych, które mają służyć ukończeniu prac rozwojowych oraz użytkowaniu lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych.

Koszty prac rozwojowych niespełniające powyższych kryteriów obciążają rachunek zysków i strat.

Koszty prac rozwojowych spełniające powyższe kryteria ujmowane są według cen nabycia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wszelkie nakłady przeniesione na kolejny okres są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia. Okres dokonywania odpisów kosztów prac rozwojowych odpowiada okresowi ekonomicznej użyteczności danego składnika aktywów i nie przekracza 5 lat.

Koszty prac rozwojowych są poddawane ocenie pod kątem ewentualnej utraty wartości corocznie – jeśli składnik aktywów nie został jeszcze oddany do użytkowania, lub częściej – gdy w ciągu okresu sprawozdawczego pojawi się przesłanka utraty wartości wskazująca na to, że ich wartość bilansowa może nie być możliwa do odzyskania.

W odniesieniu do wartości niematerialnych podlegających odpisom umorzeniowym, stosowana jest liniowa metoda amortyzacji. Przyjęte dla

wartości niematerialnych okresy ekonomicznej użyteczności wynoszą:

Typ	Okres ekonomicznej użyteczności
Koszty prac rozwojowych	2-5 lat
Oprogramowanie komputerowe	2-5 lat
Patenty i licencje	2-5 lat
Inne	3-10 lat

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto, a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich wyksięgowania.

viii. Leasing

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w bilansie na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat.

Środki trwale użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi Grupa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Początkowe koszty bezpośrednio poniesione w toku negocjowania umów leasingu operacyjnego dodaje się do wartości bilansowej środka stanowiącego przedmiot leasingu i ujmuje przez okres trwania leasingu na tej samej podstawie, co przychody z tytułu wynajmu. Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako przychód w okresie, w którym staną się należne.

ix. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia środków trwałych, nieruchomości inwestycyjnych, wartości niematerialnych. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, obciążenia finansowe z tytułu umów leasingu finansowego oraz różnice kursowe powstałe w związku z finansowaniem zewnętrznym do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek.

x. Instrumenty finansowe

Instrumenty finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pożyczki i należności,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży oraz
- zobowiązania finansowe.

Wszystkie aktywa finansowe są początkowo ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej uiszczonej zapłaty, obejmującej koszty związane z nabyciem danego aktywa finansowego, za wyjątkiem instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to inwestycje o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Instrumenty finansowe nabyte w celu generowania zysku dzięki krótkoterminowym wahaniom ceny są klasyfikowane jako instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy. Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniającej ich wartość rynkową na dzień bilansowy. Zmiany tych instrumentów finansowych ujmowane są w przychodach lub kosztach finansowych. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy zaliczane są do aktywów obrotowych, jeżeli Zarząd ma zamiar zrealizować je w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Pożyczki i należności ujmowane są według zamortyzowanego kosztu. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Wszystkie pozostałe aktywa finansowe są aktywami finansowymi dostępnymi do sprzedaży. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, bez potrącenia kosztów transakcji, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy. W przypadku braku notowań

giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą, a ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczone, aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób), odnosi się na kapitał rezerwowo z aktualizacji wyceny. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości odnosi się do rachunku zysków i strat jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia są one wyceniane po cenie nabycia, czyli w wartości godziwej, obejmującej koszty transakcji.

Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Instrument finansowy zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy, zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

xi. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów wymiany walut to przede wszystkim kontrakty walutowe typu *forward*. Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone na wynik finansowy netto roku obrotowego.

Wartość godziwa walutowych kontraktów *forward* jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (*forward*) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności.

W rachunkowości zabezpieczeń, zabezpieczenia klasyfikowane są jako:

- zabezpieczenie wartości godziwej, zabezpieczające przed ryzykiem zmian wartości

godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub

- zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych, zabezpieczające przed zmianami przepływów środków pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanego z ujętym składnikiem aktywów, zobowiązaniem lub prognozowaną transakcją lub
- zabezpieczenie inwestycji netto w jednostce zagranicznej.

xii. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych, a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej (tj. stopy procentowej ustalonej przy początkowym ujęciu). Wartość bilansową składnika aktywów obniża się bezpośrednio lub poprzez odpis aktualizujący. Kwotę straty ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie Grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się

w rachunku zysków i strat w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego bieżącą wartością, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przeniesiona do rachunku zysków i strat. Nie można ujmować w rachunku zysków i strat odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

xiii. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania wartości netto. Wartością netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywana w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku. Grupa korzysta z metody ustalania wartości rozchodu przyjmując, że rozchód składnika aktywów wycenia się kolejno po cenach (kosztach) tych składników aktywów, które jednostka najwcześniej nabyła (wytworzyła).

Spółki Grupy mają obowiązek sporządzenia na dzień bilansowy analizy wiekowej zapasów z podziałem na podstawowe grupy (towary, zapasy serwisowe). Na podstawie analizy tej dokonuje się odpisów

aktualizujących wartość zapasów według następujących zasad:

- 100% na towary składowane powyżej 2 lat,
- 75% na towary składowane dłużej niż 1,5 roku, a poniżej 2 lat,
- 50% na towary składowane powyżej roku, a poniżej 1,5 roku,
- 25% na towary składowane dłużej niż pół roku, a poniżej roku.

xiv. Rozliczenia międzyokresowe

W rozliczeniach międzyokresowych kosztów wykazywane są wydatki poniesione do dnia bilansowego, które dotyczą przyszłych okresów (czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów).

W szczególności do rozliczeń międzyokresowych zaliczyć należy:

- z góry opłacone usługi obce, w tym przedpłacone usługi serwisowe, które będą świadczone w następnym okresie,
- z góry zapłacone czynsze,
- ubezpieczenia,
- pozostałe wydatki poniesione w okresie, a dotyczące przyszłych okresów.

Do rozliczeń międzyokresowych przychodów zaliczane są przede wszystkim usługi serwisowe dotyczące przyszłych okresów. Grupa dokonuje czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów oraz rozliczeń międzyokresowych przychodów jeżeli dotyczą one przyszłych okresów sprawozdawczych.

xv. Należności z tytułu dostaw i usług

Należności z tytułu dostaw i usług, których termin zapadalności wynosi zazwyczaj od 14 do 90 dni, są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu aktualizującego należności nieściągalne. W przypadku należności przeterminowanych powyżej 180 dni odpis ten wynosi 50% wartości należności, należności przeterminowane powyżej 365 dni odpisywane są w 100% ich wartości. Odpis aktualizujący należności wątpliwe oszacowywany jest również wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne, niezależnie od okresu przeterminowania należności. Należności nieściągalne są odpisywane do rachunku zysków i strat w momencie stwierdzenia ich nieściągalności.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z wpływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

xvi. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych, środki pieniężne zastrzeżone

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie, lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy oraz inne instrumenty o wysokim stopniu płynności.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów. Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych Grupa przyjęła zasadę nie ujmowania w saldzie środków pieniężnych ich ekwiwalentów, kredytów w rachunkach bieżących stanowiących element finansowania oraz zastrzeżonych środków pieniężnych.

xvii. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe oraz pożyczki są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej otrzymanych środków pieniężnych, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty oraz pożyczki są następnie wyceniane według zamortyzowanej ceny nabycia, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanej ceny nabycia uwzględnia się koszty związane z pozyskaniem kredytu lub pożyczki.

Różnica między środkami otrzymanymi (pomniejszonymi o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki), a wartością do spłaty ujmowana jest w rachunku zysków i strat przez okres trwania kredytu lub pożyczki. Zyski i straty są ujmowane w rachunku zysków i strat z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu. Wszelkie koszty obsługi kredytów i pożyczek ujmowane są w rachunkach zysków i strat okresów, których dotyczą.

xviii. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług dotyczące działalności operacyjnej są ujmowane i wykazywane w kwocie wymagającej zapłaty i ujmowane w okresach sprawozdawczych, których dotyczą. Pozostałe zobowiązania w głównej mierze dotyczą działalności operacyjnej, ale w odróżnieniu od zobowiązań z tytułu dostaw i usług nie zostały zafakturowane.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość zobowiązań jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy

zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie zobowiązań w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

xix. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat pomniejszone o wszelkie zwroty.

Grupa rozpoznaje rezerwy na umowy rodzące obciążenia, jeżeli nieuniknione koszty wypełnienia obowiązków przewyższają możliwe do uzyskania korzyści.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowania zewnętrznego.

Rezerwy na naprawy gwarancyjne

Rezerwa na naprawy gwarancyjne tworzona jest na pokrycie przyszłych przewidywanych kosztów realizacji zobowiązań gwarancyjnych lub serwisowych wynikających z realizowanych kontraktów IT. Koszty realizacji zobowiązania gwarancyjnego obejmują przede wszystkim koszt pracochłonności (ilość roboczodni pomnożona przez stawkę ewidencyjną) oraz wartość odsprzedanych towarów, materiałów i usług obcych zużytych w ramach świadczenia zobowiązań gwarancyjnych.

Rezerwa ta jest zawiązywana w następujących przypadkach:

- z klientem nie została podpisana umowa na usługi utrzymaniowe,
- zakres umowy utrzymaniowej nie pokrywa całości oczekiwanych kosztów związanych z realizacją zobowiązań gwarancyjnych,

- zakres gwarancji producenta dla odsprzedawanego sprzętu jest węższy od gwarancji do jakiej spółki Grupy zobowiązały się w umowie z klientem.

Wartość rezerwy, rozpoznana na dzień bilansowy jest współmierna ze stanem realizacji kontraktu IT.

Koszty związane ze świadczeniem usług wynikających z zobowiązania gwarancyjnego pomniejszają w momencie ich ponoszenia wartość zawiązaną rezerwy (wykorzystanie rezerwy). Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje weryfikacji wysokości zawiązaną rezerw na naprawy gwarancyjne. Jeśli faktyczna realizacja zobowiązania lub przewidywane przyszłe koszty są niższe/wyższe niż zakładano w momencie zawiązywania rezerwy, rezerwa jest odpowiednio obniżana/zwiększana, tak aby odzwierciedlić bieżące oczekiwania Grupy co do kosztów realizacji zobowiązania gwarancyjnego w przyszłych okresach.

Świadczenia emerytalne i inne świadczenia po okresie zatrudnienia oraz rezerwa na niewykorzystane urlopy

Grupa tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu przyszłych wypłat odpraw emerytalnych. Grupa tworzy także rezerwę na niewykorzystane urlopy, które dotyczą okresów poprzedzających datę bilansową, a będą wykorzystane w przyszłości. Wielkość wypłat zależy od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia oraz liczby niewykorzystanych, a przysługujących pracownikom dni urlopu na datę bilansową. Koszty, zarówno z tytułu odpraw emerytalnych, jak i z tytułu niewykorzystanych urlopów, są uznawane na bazie memoriałowej w oparciu o szacowane wartości. Rezerwa na niewykorzystane urlopy prezentowana jest w pozycji rozliczeń międzyokresowych.

xx. Przychody

Przychody ze sprzedaży

Przychody są ujmowane gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób oraz gdy istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu przeprowadzonej transakcji.

Jeżeli wyniku na transakcji dotyczącej usług nie można oszacować w wiarygodny sposób, przychody z transakcji ujmuje się tylko do wysokości kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać. Grupa wyróżnia następujące rodzaje przychodów:

- Przychody ze sprzedaży licencji i/lub usług własnych,
- Przychody ze sprzedaży licencji i/lub usług obcych, oraz
- Przychody ze sprzedaży sprzętu.

W ramach kategorii "Licencje i/lub usługi własne" prezentowane są przychody z tytułu umów

z klientami, których przedmiotem jest dostarczanie oprogramowania własnego lub świadczenie usług z nim związanych. Usługi te mogą być realizowane przez pracowników Spółki (zasoby własne) jak również przez podwykonawców (zasoby obce). Ponadto do tej kategorii klasyfikuje się przychody ze świadczenia usług własnych na oprogramowaniu obcym i infrastrukturze.

W ramach kategorii "Licencje i/lub usługi obce" prezentowane są przychody z tytułu sprzedaży licencji obcych oraz ze świadczenia usług, które ze względów technologicznych lub prawnych muszą być realizowane przez podwykonawców (dotyczy to usług utrzymania sprzętu i licencji oraz outsourcingu świadczonych przez ich producentów).

Przychody ze sprzedaży licencji i/lub usług własnych, które są dostarczane/świadczone w ramach kontraktu wdrożeniowego są rozpoznawane zgodnie ze stopniem zaawansowania całego kontraktu.

W przypadku sprzedaży pozostałych licencji/usług własnych przychody są ujmowane w okresie, w którym Grupa spodziewa się, że będzie zobowiązana do świadczenia usług na rzecz klienta. Przychody ze sprzedaży licencji/usług obcych mogą być rozpoznawane jak przychody ze sprzedaży towarów lub jak przychody ze sprzedaży usług, w zależności od charakteru umowy z klientem.

W przypadku licencji i/lub usług obcych, dla których w momencie sprzedaży znaczące ryzyko i korzyści związane z daną licencją i/lub usługą obcą są przenoszone na nabywcę, przychody są rozpoznawane jak przychody ze sprzedaży towaru, tj. jednorazowo w momencie sprzedaży, bez względu na to czy przedmiotem umowy jest licencja i/lub usługa obca są na czas określony czy nieokreślony. Grupa uznaje, że znaczące ryzyko jest przekazywane na nabywcę, w przypadku, gdy po dostarczeniu licencji/usługi Grupa nie jest zobowiązana do żadnych dodatkowych świadczeń na rzecz klienta.

W pozostałym przypadku, tj. gdy po dostarczeniu licencji/usługi Grupa jest zobowiązana do dodatkowych świadczeń na rzecz klienta, przychody ze sprzedaży są ujmowane jak przychody ze sprzedaży usług, tj. w okresie, w którym odbywa się świadczenie usługi poprzez odwołanie się do stopnia zaawansowania realizacji transakcji.

Przychody ze sprzedaży sprzętu są rozpoznawane jak przychody ze sprzedaży towarów, tj. przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z umowy zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

Przychody i koszty z realizacji kontraktów wdrożeniowych

Przychody z kontraktu wdrożeniowego obejmują wysoko prawdopodobne przychody wynikające

z zawartych umów/zleceń, które można oszacować w sposób wiarygodny. Tym samym z puli przychodów wyłączane są te kwoty, które, mimo iż wynikają z zawartej umowy, są w ocenie Grupy wątpliwe do uzyskania (np. Grupa spodziewa się, że klient zrezygnuje z części prac określonych w umowie).

Za przychody kontraktu uznaje się następujące przychody:

- a. przychody wynikające z wystawionych faktur,
- b. przyszłe przychody wynikające z podpisanych umów i/lub zleceń wystawionych na bazie umów ramowych.

Koszty kontraktu obejmują:

- a. koszty odsprzedanych towarów, materiałów i usług obcych (COGS), oraz
- b. koszty zasobów własnych, które są zaangażowane w realizację kontraktu.

Koszty zasobów własnych zatrudnionych przy realizacji kontraktu kalkulowane są na podstawie zrealizowanej (dla okresów zakończonych) i szacowanej (dla okresów prognozowanych) pracochłonności oraz odpowiedniej stawki ewidencyjnej (kosztowej) pokrywającej koszty wytworzenia.

Stawka ewidencyjna to koszt osobogodziny (lub osobodnia) własnych zasobów produkcyjnych skalkulowany na bazie zabudżetowanych na dany rok kosztów wytworzenia.

Wycena kontraktów wdrożeniowych

Celem wyceny wdrożeniowego kontraktu IT jest ustalenie wartości przychodów, które należy rozpoznać w okresie. Grupa dokonuje wyceny stosując metodę stopnia zaawansowania („percentage of completion”).

Jeżeli poniesione koszty pomniejszone o przewidywane straty a powiększone o zyski ujęte w rachunku zysków i strat przekraczają swoim zaawansowaniem procentowym zaawansowanie procentowe zafakturowanej sprzedaży, wynikająca z powyższej różnicy kwota niezafakturowanej sprzedaży prezentowana jest w aktywach bilansu w pozostałych należnościach w kategorii „Należności z wyceny bilansowej kontraktów IT”. Jeżeli zaawansowanie procentowe zafakturowanej sprzedaży przekracza zaawansowanie procentowe poniesionych kosztów pomniejszonych o przewidywane straty a powiększone o zyski ujęte w rachunku zysków i strat, wynikające z powyższej różnicy przyszłe przychody prezentowane są w pozostałych zobowiązaniach, w kategorii „Zobowiązanie z tytułu wyceny kontraktów IT”.

Kontrakty generujące straty

Kontraktem generującym stratę jest kontrakt, w którym łączna kwota przychodów z kontraktu jest niższa niż łączna wartość kosztów.

W przypadku, gdy jest wysoce prawdopodobne, że łączne koszty wykonania umowy przekroczą łączne przychody z tytułu umowy, przewidywana strata jest ujmowana jako koszt okresu, w którym została ujawniona poprzez utworzenie rezerwy na straty kontraktowe. Wysokość rezerwy lub/i zasadność jej utrzymania jest weryfikowana na każdy kolejny dzień bilansowy, aż do momentu zakończenia kontraktu.

Wartość utworzonych rezerw na straty powiększa saldo pozostałych zobowiązań i jest prezentowana w kategorii „Zobowiązanie z tytułu wyceny kontraktów IT”.

Metody mierzenia stopnia zaawansowania realizacji kontraktu

W celu ustalenia stopnia zaawansowania realizacji umowy Spółka stosuje taką metodę, która pozwala w sposób wiarygodny ustalić stan realizacji prac. W zależności od charakteru umowy, metody te mogą obejmować:

- a. pomiar ustalenie proporcji kosztów umowy poniesionych z tytułu prac wykonanych do dnia bilansowego w stosunku do szacunkowych łącznych kosztów umowy,
- b. wykonanych prac lub
- c. porównanie fizycznie wykonanych części prac z pracami wynikającymi z umowy.

Metodę procentowego zaawansowania stosuje się narastająco w każdym okresie obrotowym w stosunku do bieżących szacunków przychodów i kosztów umowy. Skutki zmian szacunków przychodów lub kosztów umowy ujmuje się w okresie, w którym zmiana ta wystąpiła.

Łączenie i rozdzielanie kontraktów wdrożeniowych

Wycenie na ogół podlegają pojedyncze umowy lub umowy wraz z aneksami, jeśli aneksy te dotyczą modyfikacji umowy głównej (rozszerzają lub ograniczają zakres umowy podstawowej). W przypadku, gdy aneks jest dodatkowym zleceniem spoza zakresu umowy głównej, za które cena ustalona jest bez odniesienia do ceny z zasadniczej umowy, wyceniany jest on oddzielnie.

Gdy umowa dotyczy grupy elementów, to jej część dotycząca każdego z tych elementów może być traktowana jako oddzielny kontrakt, tylko jeżeli zostaną łącznie spełnione następujące warunki:

- a. zostały przedłożone odrębne oferty dla każdego z wyodrębnionych elementów,
- b. każdy z elementów był przedmiotem oddzielnych negocjacji, oraz
- c. można określić koszty i przychody odnoszące się do każdego z elementów – przychody muszą być określone w umowie i/lub zamówieniu.

Natomiast grupa umów może być traktowana jako pojedynczy kontrakt, jeżeli zostaną spełnione łącznie następujące warunki:

- a. grupa umów jest negocjowana jako pojedynczy pakiet,
- b. umowy są tak bardzo powiązane ze sobą, że w rzeczywistości są one częścią pojedynczego projektu z jedną dla całego pakietu marżą zysku oraz
- c. umowy są realizowane jednocześnie lub w ciągłej sekwencji czasowej.

Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dokładnie dyskontującą przyszłe wpływy gotówkowe przez szacowany okres użytkowania instrumentów finansowych) do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

Przychody z odsetek mogą stanowić odsetki od udzielonych pożyczek, inwestycji w papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, depozytów bankowych i lokat oraz pozostałych tytułów.

Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy do ich otrzymania.

xxi. Podatki

Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, odroczony podatek dochodowy jest wyliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań, a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym. Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych za wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania niemającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych

lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty, za wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu lub podwyższeniu o tyle, o ile uległy zmianie szacunki dotyczące osiągnięcia dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty i aktywa są ujmowane w wartości pomniejszonej o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem, gdy:

- podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie towarów i usług nie jest możliwy do odzyskania od władz podatkowych; wtedy podatek od towarów i usług jest ujmowany odpowiednio jako część kosztów nabycia

składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz

- należności i zobowiązania są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz władz podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

7. Sezonowość działalności

Działalność Grupy podlega sezonowości, jeżeli chodzi o rozkład przychodów w poszczególnych kwartałach roku. Ponieważ duża część przychodów generowana jest przez kontrakty na usługi IT z dużymi przedsiębiorstwami i instytucjami państwowymi, przychody w czwartym kwartale roku są zwykle wyższe niż w pozostałych kwartałach. Jest to spowodowane faktem zamykania budżetów rocznych na realizację projektów informatycznych w wyżej wymienionych podmiotach i realizacją zakupów inwestycyjnych sprzętu i licencji.

8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły zmiany stosowanych zasad rachunkowości, z wyjątkiem zastosowania zmian standardów oraz nowych interpretacji obowiązujących dla okresów rozpoczynających się w dniu lub po dniu 1 stycznia 2015 roku.

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego raportu są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony w dniu 31 grudnia 2014 roku, z wyjątkiem zastosowania zmian standardów oraz nowych interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu lub po dniu 1 stycznia 2015 roku:

- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2011-2013 obejmujące:
 - Zmiany do MSSF 3 *Połączenia przedsięwzięć*
Zmiany wyjaśniają, że nie tylko wspólne przedsięwzięcia, ale również wspólne ustalenia umowne pozostają poza zakresem MSSF 3. Wyjątek ten stosuje się jedynie do sporządzania sprawozdania finansowego wspólnego ustalenia umownego. Zmiana ta stosowana jest prospektywnie.
 - Zmiany do MSSF 13 *Wycena według wartości godziwej*
Zmiany wyjaśniają, że wyjątek dotyczący portfela inwestycyjnego ma zastosowanie nie tylko do aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, ale także do innych umów objętych MSR 39. Zmiany stosuje się prospektywnie.

- Zmiany do MSR 40 *Nieruchomości inwestycyjne*

Opis dodatkowych usług opisany w MSR 40 rozróżnia nieruchomości inwestycyjne od nieruchomości zajmowanych przez właściciela (to jest od rzeczowych aktywów trwałych). Zmiana stosowana jest prospektywnie i wyjaśnia, że to MSSF 3, a nie definicja dodatkowych usług zawarta w MSR 40, używany jest do określenia czy transakcja jest nabyciem aktywa czy też przedsięwzięcia.

- KIMSF 21 *Oplaty publiczne*

Interpretacja wyjaśnia, że jednostka ujmuje zobowiązanie z tytułu opłaty publicznej w momencie, gdy nastąpi zdarzenie obligujące, czyli działanie, które wywołuje konieczność uiszczenia opłaty zgodnie z przepisami. W przypadku opłat należnych po przekroczeniu minimalnego progu, jednostka nie rozpoznaje zobowiązań do momentu, gdy zostanie osiągnięty ten próg. KIMSF 21 stosowany jest retrospektywnie.

Zastosowanie powyższych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani na wyniki działalności Grupy.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego innego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

9. Zmiany stosowanych zasad prezentacji

Zmiany prezentacji należności i zobowiązań

Od dnia 1 stycznia 2015 roku Grupa zmieniła sposób klasyfikacji niektórych pozycji należności i zobowiązań, w szczególności zmieniono sposób klasyfikacji należności/zobowiązań na handlowe oraz pozostałe. Począwszy od dnia 1 stycznia 2015 roku, Grupa postanowiła, że wszelkie pozycje należności związane z rozpoznaniem przychodów ze sprzedaży będą prezentowane, jako należności handlowe. Tym samym od dnia 1 stycznia 2015 roku, należności z tytułu dostaw i usług obejmują następujące kategorie:

- należności z tytułu wystawionych faktur,
- należności z tytułu dostaw niezafakturowanych.

Ostatnia kategoria do dnia 31 grudnia 2014 roku, była przez Grupę prezentowana w kategorii „pozostałe należności”.

Należności handlowe	31 grudnia 2014 (przekształcone)	Zmiana	31 grudnia 2014 (badane)
Należności z tytułu dostaw i usług, w tym:	90 959	-	90 959
Od jednostek powiązanych	1 048	-	1 048
Od jednostek pozostałych	93 577	-	93 577
Odpis aktualizujący należności z tytułu dostaw i usług (-)	(3 666)	-	(3 666)
Należności z tytułu dostaw niezafakturowanych, w tym:	5 100	5 100	-
Od jednostek powiązanych	-	-	-
Od jednostek pozostałych	5 100	5 100	-
	96 059	5 100	90 959

Inne należności	31 grudnia 2014 (przekształcone)	Zmiana	31 grudnia 2014 (badane)
Należności z tytułu dostaw niezafakturowanych	-	(5 100)	5 100
Zaliczki przekazane pozostałym dostawcom	1 390	-	1 390
Należności z tytułu kaucji	154	-	154
Pozostałe należności	829	-	829
	2 373	(5 100)	7 473

Zmiana w sposobie prezentacji należności wiązała się z wprowadzenia analogicznych zmian w zasadach prezentacji zobowiązań. W szczególności dokonano następujących przesunięć:

- zobowiązania z tytułu dostaw niezafakturowanych oraz rezerwy na pozostałe koszty od dnia 1 stycznia 2015 roku są klasyfikowane do zobowiązań handlowych;
- rezerwa na audyt jest klasyfikowana do rezerw krótkoterminowych.

Krótkoterminowe zobowiązania handlowe	31 grudnia 2014 (przekształcone)	Zmiana	31 grudnia 2014 (badane)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, w tym:	55 619	-	55 619
Od jednostek powiązanych	200	-	200
Od jednostek pozostałych	55 419	-	55 419
Zobowiązania z tytułu dostaw niezafakturowanych:	7 416	7 416	-
Od jednostek powiązanych	-	-	-
Od jednostek pozostałych	7 416	7 416	-
	63 035	7 416	55 619

Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	31 grudnia 2014 (przekształcone)	Zmiana	31 grudnia 2014 (badane)
Zobowiązania z tytułu dostaw niezafakturowanych	-	(830)	830
Zobowiązania wobec pracowników	5 777	-	5 777
Zaliczki otrzymane	8 022	-	8 022
Zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych oraz wartości niematerialnych	311	-	311
Inne zobowiązania	676	-	676
	14 786	(830)	15 616

Krótkoterminowe bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	31 grudnia 2014 (przekształcone)	Zmiana	31 grudnia 2014 (badane)
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	1 455	-	1 455
Rezerwa na premie dla pracowników	11 606	-	11 606
Rezerwa na inne koszty (niezafakturowane)	-	(6 586)	6 586
Rezerwa na audyt	-	(335)	335
	13 061	(6 921)	19 982

Krótkoterminowe rezerwy	31 grudnia 2014 (przekształcone)	Zmiana	31 grudnia 2014 (badane)
Rezerwa na audyt	335	335	-
Świadczenia po okresie zatrudnienia	108	-	108
Rezerwa na naprawy gwarancyjne	932	-	932
Pozostałe	120	-	120
	1 495	335	1 160

Zmiana prezentacji w segmentach operacyjnych

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku w tys. PLN	Rozwiązania w bankowości (I) (przekształcone)	Zmiana	Rozwiązania w bankowości (I) (badane)
Przychody ze sprzedaży:	136 187	(7 286)	143 473
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	118 213	(7 286)	125 499
Sprzedaż między lub/i wewnątrz segmentu	17 974	-	17 974
Zysk brutto ze sprzedaży	32 571	(4 181)	36 752
Koszty sprzedaży (-)	(8 770)	1 057	(9 827)
Koszty zarządu (-)	(12 621)	1 338	(13 959)
Zysk netto ze sprzedaży	11 181	(1 785)	12 966

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku w tys. PLN	Integracja systemów (III) (przekształcone)	Zmiana	Integracja systemów (III) (badane)
Przychody ze sprzedaży:	249 943	7 286	242 657
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	247 365	7 286	240 079
Sprzedaż między lub/i wewnątrz segmentu	2 578	-	2 578
Zysk brutto ze sprzedaży	43 018	4 181	38 837
Koszty sprzedaży (-)	(19 321)	(1 057)	(18 264)
Koszty zarządu (-)	(10 374)	(1 338)	(9 036)
Zysk netto ze sprzedaży	13 322	1 785	11 537

Została dokonana zmiana danych porównywalnych za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku w segmentach operacyjnych. Wpływ zmiany został zaprezentowany w powyższych tabelach. Zmiana wynika ze zmiany klasyfikacji jednego z rozwiązań w Turcji, które decyzją Zarządu zostało przeniesione z segmentu Rozwiązania w sektorze bankowym do segmentu Integracja systemów. W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły inne niż opisane powyżej zmiany stosowanych zasad prezentacji danych.

V. INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI

Grupa Asseco South Eastern Europe wyodrębnia następujące segmenty sprawozdawcze, stanowiące odzwierciedlenie struktury prowadzonej działalności:

- a) Rozwiązania w sektorze bankowym,
- b) Rozwiązania w obszarze płatności,
- c) Integracja systemów.

Rozwiązania w sektorze bankowym

Segment obejmuje zintegrowane systemy bankowe bazujące na platformach Oracle i Microsoft, w tym przede wszystkim centralne systemy bankowe (*core banking systems*).

Dodatkowo w ramach zintegrowanych systemów oferowane są systemy obsługujące kanały dostępne dla banków, systemy obsługi płatności, systemy raportujące do sprawozdawczości obowiązkowej i informacji zarządczej oraz systemy służące do zarządzania ryzykiem i przeciwdziałania oszustwom transakcyjnym.

Segment obejmuje również systemy, które umożliwiają bezpieczne uwierzytelnianie klientów banku lub użytkowników systemów IT oraz bankowość internetową dostępną przy pomocy telefonów komórkowych. Rozwiązania bezpieczeństwa są sprzedawane jako integralna część centralnych i wielokanałowych systemów bankowych oferowanych przez spółki Grupy lub odrębnie w celu ich zintegrowania z posiadanymi już przez banki rozwiązaniami lub oprogramowaniem innych dostawców. Oferta obejmuje technologie oparte na wykorzystaniu tokenów mobilnych i uwierzytelnianiu przez SMS, PKI (Infrastrukturę Klucza Publicznego)/karty chipowe (smartcards) będące rozwiązaniami dla podpisu elektronicznego. System bankowości mobilnej JiMBA oraz wachlarz rozwiązań w zakresie e-commerce są nowoczesnymi systemami dostępu do usług bankowych przy pomocy kanału internetowego poprzez telefony komórkowe.

Rozwiązania w obszarze płatności

Segment obejmuje sprzedaż i serwis bankomatów i terminali płatniczych oraz powiązane usługi dodatkowe. Bankomaty i terminale płatnicze oferowane są przez Grupę również w modelu outsourcingowym, umożliwiającym klientom wynajęcie urządzeń od ASEE oraz skorzystanie z usług serwisowych i usług zarządzania infrastrukturą.

Segment obejmuje również systemy do rozliczania internetowych płatności przy użyciu kart kredytowych oraz szybkich, bezpośrednich przelewów internetowych. Grupa ASEE oferuje te systemy w oparciu o własne rozwiązania informatyczne - grupę programów stworzonych na platformie NestPay®. Rozwiązania te oferowane są przez ASEE zarówno w formie outsourcingu, jak i wdrażania oprogramowania na infrastrukturze klienta.

Integracja systemów

Segment obejmuje usługi tworzenia systemów informatycznych według potrzeb konkretnych klientów, a także integrację oprogramowania obcego, elementów infrastruktury oraz sprzedaż i instalację rozwiązań sprzętowych. Ponadto, w ramach segmentu Integracja systemów prezentowana jest sprzedaż szeregu własnych rozwiązań Grupy. Dotyczy to między innymi rozwiązania służącego zarządzaniu treścią BPS, systemów *call/contact center*, platformy CRM LIVE, rozwiązania służącego do zarządzania cyklem życia aktywów Fidelity oraz systemu bilingowego dla przedsiębiorstw użyteczności publicznej SKAI. Ponadto, w ramach segmentu Integracja systemów, oferowane jest rozwiązanie LeaseFlex, służące do kompleksowego zarządzania cyklem życia produktów leasingowych i aktywów.

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2015 roku w tys. PLN (badane)	Rozwiązania w bankowości (I)	Rozwiązania w obszarze płatności (II)	Razem Bankowość (I-II)	Integracja systemów (III)	Nieprzypisane	Eliminacje/ Uzgodnienia	Razem
Przychody ze sprzedaży:	155 843	164 888	320 731	195 203	9 220	(37 949)	487 205
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	134 384	160 130	294 514	192 691	-	-	487 205
Sprzedaż między lub/i wewnątrz segmentu	21 459	4 758	26 217	2 512	9 220	(37 949)	-
Zysk brutto ze sprzedaży	42 298	48 566	90 864	34 560	-	-	125 424
Koszty sprzedaży (-)	(11 654)	(9 564)	(21 218)	(16 195)	-	-	(37 413)
Koszty ogólnego zarządu (-)	(13 189)	(12 107)	(25 296)	(10 703)	-	-	(35 999)
Zysk netto ze sprzedaży	17 455	26 895	44 350	7 662	-	-	52 012
Wartość firmy	194 590	110 292	304 882	184 718	-	-	489 600

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku w tys. EUR	Rozwiązania w bankowości (I)	Rozwiązania w obszarze płatności (II)	Razem Bankowość (I-II)	Integracja systemów (III)	Nieprzypisane	Eliminacje/ Uzgodnienia	Razem
Przychody ze sprzedaży:	37 240	39 402	76 642	46 646	2 203	(9 068)	116 423
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	32 112	38 265	70 377	46 046	-	-	116 423
Sprzedaż między lub/i wewnątrz segmentu	5 128	1 137	6 265	600	2 203	(9 068)	-
Zysk brutto ze sprzedaży	10 108	11 605	21 713	8 259	-	-	29 972
Koszty sprzedaży (-)	(2 785)	(2 285)	(5 070)	(3 870)	-	-	(8 940)
Koszty ogólnego zarządu (-)	(3 152)	(2 893)	(6 045)	(2 558)	-	-	(8 603)
Zysk netto ze sprzedaży	4 171	6 427	10 598	1 831	-	-	12 429

Powyższe dane zostały przeliczone według kursu średniego wynoszącego w okresie od 1 stycznia 2015 do 31 grudnia 2015 roku 1 EUR = 4,1848 PLN

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku w tys. PLN (przekształcone)	Rozwiązania w bankowości (I)	Rozwiązania w obszarze płatności (II)	Razem Bankowość (I-II)	Integracja systemów (III)	Nieprzypisane	Eliminacje/ Uzgodnienia	Razem
Przychody ze sprzedaży:	136 187	140 123	276 310	249 943	8 625	(33 948)	500 930
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	118 213	135 352	253 565	247 365	-	-	500 930
Sprzedaż między lub/i wewnątrz segmentu	17 974	4 771	22 745	2 578	8 625	(33 948)	-
Zysk brutto ze sprzedaży	32 571	42 004	74 575	43 018	-	-	117 593
Koszty sprzedaży (-)	(8 770)	(8 369)	(17 139)	(19 321)	-	-	(36 460)
Koszty ogólnego zarządu (-)	(12 620)	(12 161)	(24 781)	(10 375)	-	-	(35 156)
Zysk netto ze sprzedaży	11 181	21 474	32 655	13 322	-	-	45 977
Wartość firmy	196 645	112 810	309 455	188 658	-	-	498 113

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku w tys. EUR	Rozwiązania w bankowości (I)	Rozwiązania w obszarze płatności (II)	Razem Bankowość (I-II)	Integracja systemów (III)	Nieprzypisane	Eliminacje/ Uzgodnienia	Razem
Przychody ze sprzedaży:	32 510	33 449	65 959	59 663	2 059	(8 104)	119 577
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	28 219	32 310	60 529	59 048	-	-	119 577
Sprzedaż między lub/i wewnątrz segmentu	4 291	1 139	5 430	615	2 059	(8 104)	-
Zysk brutto ze sprzedaży	7 776	10 027	17 803	10 268	-	-	28 071
Koszty sprzedaży (-)	(2 094)	(1 998)	(4 092)	(4 612)	-	-	(8 704)
Koszty ogólnego zarządu (-)	(3 013)	(2 903)	(5 916)	(2 476)	-	-	(8 392)
Zysk netto ze sprzedaży	2 669	5 126	7 795	3 180	-	-	10 975

Powyższe dane zostały przeliczone według kursu średniego wynoszącego w okresie od 1 stycznia 2014 do 31 grudnia 2014 roku 1 EUR = 4,1892 PLN

VI. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Struktura przychodów ze sprzedaży

Przychody operacyjne w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku oraz w okresie porównywalnym kształtowały się następująco:

Przychody ze sprzedaży według rodzaju	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (badane)
Oprogramowanie i usługi własne	297 218	279 540
Oprogramowanie i usługi obce	72 781	77 573
Sprzęt i infrastruktura	117 206	143 817
	487 205	500 930

2. Struktura kosztów działalności

	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (badane)
Świadczenia na rzecz pracowników (-)	(163 498)	(159 078)
Usługi obce nie projektowe i outsourcing pracowników (-)	(19 057)	(22 239)
Amortyzacja (-)	(30 299)	(23 012)
Koszty utrzymania majątku i samochodów służbowych (-)	(28 953)	(30 819)
Podróże służbowe (-)	(4 350)	(4 712)
Reklama (-)	(4 059)	(4 331)
Pozostałe koszty (podstawowe) (-)	(6 050)	(5 198)
	(256 266)	(249 389)
Koszt własny sprzedaży, w tym:	(361 781)	(383 337)
Wartość odsprzedanych towarów i usług obcych (-)	(178 927)	(205 564)
Koszty wytworzenia (-)	(182 854)	(177 773)
Koszty sprzedaży (-)	(37 413)	(36 460)
Koszty ogólnego zarządu (-)	(35 999)	(35 156)

Usługi obce nie projektowe obejmują usługi doradcze niezwiązane z konkretnymi projektami oraz usługi audytorskie, prawne, bankowe, pocztowe, kurierskie i opłaty giełdowe.

Koszty utrzymania majątku i samochodów służbowych obejmują koszty napraw sprzętu i zużytych części zamiennych w ramach prowadzonych projektów, koszty napraw i utrzymania środków trwałych (w tym w związku z utrzymaniem infrastruktury pod umowy outsourcingowe) oraz koszty utrzymania wartości niematerialnych, opłaty za wynajem i utrzymanie powierzchni biurowych oraz utrzymanie samochodów służbowych.

3. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (badane)
Zysk na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	567	693
Zwrot podatku od czynności cywilnoprawnych	915	-
Przychody z tytułu najmu powierzchni	189	151
Pozostałe	874	832
	2 545	1 676

W 2015 roku, na mocy decyzji Izby Skarbowej, ASEE S.A. uzyskała zwrot nadpłaconego podatku od czynności cywilnoprawnych uiszczanego przez Spółkę w latach 2008 – 2010 w związku z podwyższeniem kapitału zakładowego. Łączna kwota odzyskanego podatku wyniosła 1 417 tys. PLN, z czego kwota główna w wysokości 915 tys. PLN została ujęta w pozostałych przychodach operacyjnych a należność odsetkowa w kwocie 502 tys. PLN w przychodach finansowych.

W 2015 roku w linii „Pozostałe” ujęty został głównie przychód z tytułu odzyskanego przez ASEE Turcja podatku u źródła zapłaconego w latach ubiegłych od zakupionych licencji oraz otrzymane przez spółki rabaty dotyczące lat ubiegłych.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2014 roku zaprezentowana w pozostałych przychodach operacyjnych w linii „Pozostałe” kwota obejmuje przychody dotyczące lat ubiegłych ujęte w okresie bieżącym (w ASEE Serbia i ASEE Chorwacja).

Pozostałe koszty operacyjne	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (badane)
Strata na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych (-)	(649)	(340)
Koszty związane ze zwrotem podatku od czynności cywilnoprawnych (-)	(320)	-
Darowizny przekazane podmiotom niepowiązanym (-)	(305)	(429)
Koszty likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, zapasów (-)	(100)	(113)
Koszty refaktur (-)	(88)	(34)
Zawiązanie rezerw	(134)	-
Pozostałe (-)	(320)	(779)
	(1 916)	(1 695)

4. Przychody i koszty finansowe

Przychody finansowe	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (badane)
Przychody odsetkowe z pożyczek udzielonych, depozytów bankowych i lokat	1 485	1 108
Odsetki związane ze zwrotem podatku od czynności cywilnoprawnych	502	-
Zyski z wyceny instrumentów pochodnych	274	72
Dodatnie różnice kursowe	1 720	1 877
Pozostałe przychody finansowe	161	125
	4 142	3 182

Koszty finansowe	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (badane)
Koszty odsetkowe (-)	(1 303)	(1 642)
Oplaty i prowizje bankowe (-)	(196)	(186)
Ujemne różnice kursowe (-)	(1 359)	(1 148)
Koszty związane z nabyciem spółek (-)	(24)	-
Koszty odsetek od leasingu finansowego (-)	(90)	(49)
Strata z wyceny instrumentów pochodnych (-)	(584)	(158)
Pozostałe koszty finansowe (-)	(19)	(14)
	(3 575)	(3 197)

5. Podatek dochodowy

Główne składniki obciążenia wyniku z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (bieżącego i odroczonego):

	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (badane)
Bieżący podatek dochodowy i korekty lat ubiegłych	(11 177)	(7 215)
Odroczony podatek dochodowy	1 015	38
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat, w tym:	(10 162)	(7 177)
<i>Podatek dochodowy przypisany działalności kontynuowanej</i>	<i>(10 162)</i>	<i>(7 177)</i>

	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (badane)	Zmiana
Wynik brutto przed opodatkowaniem	53 664	46 217	7 447
Bieżący podatek dochodowy			
- podatek u źródła od dywidend	(2 232)	(1 085)	(1 147)
- podatki bieżące ze spółek	(8 945)	(6 130)	(2 815)
	(11 177)	(7 215)	(3 962)
Odroczony podatek dochodowy			
- zmiana aktywa na stratę	(693)	(725)	32
- pozostałe różnice przejściowe	1 708	763	945
	1 015	38	977
Efektywna stopa podatkowa	18,94%	15,53%	3,41%

W 2015 roku efektywna stopa podatkowa w Grupie wynosiła 18,94%, natomiast w 2014 roku 15,53%. Wzrost efektywnej stopy podatkowej w 2015 w porównaniu do roku 2014 wynika ze wzrostu wartości podatku u źródła związanego z wypłatą dywidend w Grupie oraz wzrostu obciążeń podatkowych w spółkach.

W linii „Podatek u źródła od dywidend” zaprezentowany został podatek u źródła potrącony od dywidend otrzymanych przez ASEE S.A. o wartości 2 182 tys. PLN (w 2014 roku 660 tys. PLN), ASEE Serbia 50 tys. PLN (w 2014 320 tys. PLN) oraz ASEE Kosowo (w 2014 105 tys. PLN). Zwiększenie obciążenia podatkiem u źródła wynika ze wzrostu wypłaconych przez spółki zależne dywidend w 2015 roku (53 mln PLN) porównaniu z rokiem 2014 (20 mln PLN). Strategia dywidendowa Spółki nie zakłada w dającej się przewidzieć przyszłości wypłat dywidend, które mogłyby mieć istotny wpływ na jej pozycję podatkową.

Wzrost efektywnej stopy podatkowej i obciążenia bieżącym podatkiem dochodowym dotyczył głównie ASEE Turcja (spadek przychodów nieopodatkowanych, osiąganych w ramach specjalnej strefy technologicznej).

Wpływ podatku odroczonego na wynik dotyczył głównie rezerwy tworzonej na odroczone zobowiązanie podatkowe powstające w ASEE Macedonia w momencie wypłaty dywidendy a nie w momencie osiągnięcia dochodów. W związku z wypłatą dywidend z ASEE Macedonia do ASEE S.A. rezerwa została wykorzystana.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa rozpoznała aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego w kwocie 1 864 tys. PLN (2 257 tys. PLN na dzień 31 grudnia 2014 roku) oraz rezerwę na podatek odroczonego w kwocie 684 tys. PLN (2 127 tys. PLN na dzień 31 grudnia 2014 roku).

Aktywo z tytułu odroczonego podatku na nierozliczoną stratę podatkową w Jednostce zostało na dzień 31 grudnia 2014 roku ujęte w kwocie 693 tys. PLN, tj. w zakresie, w którym prawdopodobne było, że będzie dostępny przyszły zysk do opodatkowania, od którego można odpisać nierozliczone straty. Na dzień 31 grudnia 2014 roku strata podatkowa nieobjęta aktywem wynosiła 54 573 tys. PLN. W 2015 roku aktywo zostało w całości wykorzystane w związku z rozliczeniem części straty podatkowej. W związku z wygaśnięciem straty nie ma podstaw do dalszego tworzenia aktywa z tego tytułu.

Uzgodnienie podatku dochodowego do wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy:

	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (badane)
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	53 664	46 217
Obowiązująca stawka podatku dochodowego od osób prawych	19%	19%
Podatek dochodowy według obowiązującej ustawowej stawki podatkowej	(10 196)	(8 781)
[A] Przychody bilansowe niestanowiące przychodów podatkowych:	3 117	3 672
- przychody uzyskiwane w specjalnej strefie technologicznej, niepodlegające opodatkowaniu	2 797	3 203
- inne	320	469
[B] Przychody podatkowe niestanowiące przychodów bilansowych	37	(121)
- inne	37	(121)
[C] Koszty bilansowe niestanowiące kosztów podatkowych	(3 291)	(3 021)
- koszty poniesione w strefie technologicznej, niepodlegające odliczeniu	(2 234)	(1 917)
- koszty reprezentacji	(129)	(134)
- różnica między amortyzacją podatkową i księgową	(171)	(250)
- odpisy należności/zapasy/środki trwałe	(229)	(71)
- strata na kontraktach	(101)	-
- inne	(427)	(649)
[D] Wykorzystanie strat podatkowych oraz zmiana aktywa na straty podatkowe	3 575	1 331
[E] Wykorzystanie ulg podatkowych oraz pozostałych odliczeń od podatku	559	329
[F] Zmiana szacunku rozpoznania podatku odroczonego związanego z tzw. "zewnętrznymi różnicami przejściowymi" dotycząca transakcji wypłat dywidendy w grupie kapitałowej	(6 212)	(2 034)
[G] Różnica wynikająca z innej stawki podatku dochodowego odprowadzanego poza granicami Polski	2 243	1 417
[H] Korekta błędu w kalkulacji podatku odroczonego w poprzednich okresach sprawozdawczych (+) / (-)	6	31
Według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej: w 2015 roku 18,94%; w 2014 roku 15,53%	(10 162)	(7 177)

	31 grudnia 2015 (badane)	31 grudnia 2014 (badane)
Aktywa z tytułu podatku odroczonego		
Należności / Zobowiązania z tytułu wyceny bilansowej kontraktów IT	68	68
Wycena aktywów finansowych lub / i zobowiązań finansowych do wartości godziwej	79	79
Rozliczenia międzyokresowe, rezerwy i inne zobowiązania	1 340	890
Odpisy aktualizujące należności	293	323
Odpisy aktualizujące zapasy	1 354	1 027
Straty możliwe do odliczenia od przyszłych dochodów do opodatkowania	203	828
Pozostałe różnice przejściowe	193	209
Razem	3 530	3 424
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego		
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a rachunkową	1 224	748
Rezerwa z tytułu podatku dochodowego do zapłacenia w spółce zależnej w momencie wypłaty dywidendy	-	2 085
Rozliczenia międzyokresowe	844	450
Pozostałe różnice przejściowe	282	11
Razem	2 350	3 294
Aktywa (+) netto po kompensacie z rezerwą z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 864	2 257
Rezerwa (-) netto po kompensacie z aktywami z tytułu odroczonego podatku dochodowego	684	2 127

6. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku przypadającego Akcjonariuszom Jednostki Dominującej za okres sprawozdawczy przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu roku obrotowego. W okresie sprawozdawczym jak i w okresie porównywalnym nie występowały elementy rozwidniające podstawowy zysk przypadający na akcję.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego i rozwodnionego zysku na jedną akcję:

	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (badane)
Skonsolidowany zysk za okres sprawozdawczy przypisany Akcjonariuszom ASEE S.A.	43 580	39 035
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję	51 894 251	51 894 251
Skonsolidowany zysk za okres sprawozdawczy (w złotych) przypisany Akcjonariuszom ASEE S.A. przypadający na jedną akcję		
Podstawowy ze skonsolidowanego zysku z działalności kontynuowanej za okres sprawozdawczy	0,84	0,75
Rozwodniony ze skonsolidowanego zysku z działalności kontynuowanej za okres sprawozdawczy	0,84	0,75

7. Informacje dotyczące wypłaconej/zadeklarowanej dywidendy

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki ASEE S.A. z siedzibą w Rzeszowie, na podstawie podjętej w dniu 31 marca 2015 roku uchwały, postanowiło podzielić zysk za rok obrotowy 2014 w wysokości 1 500 897,86 PLN i niepodzielony zysk z roku obrotowego 2012 w wysokości 3 102 417,79 PLN oraz niepodzielony zysk z roku 2013 w wysokości 17 655 282,61 PLN sposobem następujący:

a) kwota 1 500 897,86 PLN z zysku za rok obrotowy 2014 zostanie przeznaczona zgodnie z art. 396 § 1 Kodeksu spółek handlowych na kapitał zapasowy,

b) kwota 20 757 700,40 PLN (w tym: 3 102 417,79 PLN z zysku 2012 roku, 17 655 282,61 PLN z zysku 2013 roku) zostanie przeznaczona do podziału między wszystkich akcjonariuszy Spółki, tj. zostanie przeznaczona na wypłatę dywidendy w kwocie 0,40 PLN na jedną akcję Spółki.

Pozostała część zysku z 2013 roku w kwocie 2 825 183,42 PLN oraz pozostała część zysku z 2014 roku w kwocie 17 260 325,40 została zatrzymana, jako zyski niepodzielone z lat ubiegłych. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki określiło datę ustalenia prawa do dywidendy na dzień 30 czerwca 2015 roku. Dywidenda została wypłacona dnia 15 lipca 2015 roku. Liczba akcji objętych dywidendą wyniosła 51 894 251.

8. Rzeczowe aktywa trwałe

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 (badane)	Sprzęt pod outsourcing i pozostały	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2015 roku, z uwzględnieniem umorzenia	59 899	4 508	876	4 563	69 846
Zwiększenia stanu, z tytułu:	39 623	2 484	254	7 712	50 073
Zakupu	28 266	865	232	7 712	37 075
Leasingu finansowego	-	1 619	-	-	1 619
Przeniesienia ze środków trwałych w budowie	9 672	-	-	-	9 672
Przeniesienia z zapasów	1 682	-	-	-	1 682
Pozostałych zmian	3	-	22	-	25
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(21 157)	(1 854)	(463)	(9 672)	(33 146)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy (-)	(20 071)	(1 522)	(455)	-	(22 048)
Sprzedaży i likwidacji (-)	(988)	(332)	(8)	-	(1 328)
Przeniesienia ze środków trwałych w budowie (-)	-	-	-	(9 672)	(9 672)
Pozostałych zmian (-)	(98)	-	-	-	(98)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (+/-)	(255)	(56)	(43)	(50)	(404)
Na dzień 31 grudnia 2015 roku, z uwzględnieniem umorzenia	78 110	5 082	624	2 553	86 369
Na dzień 1 stycznia 2015 roku					
Wartość brutto	97 512	12 592	4 455	4 563	119 122
Umorzenie (-)	(37 613)	(8 084)	(3 579)	-	(49 276)
Wartość bilansowa netto na dzień 1 stycznia 2015 roku	59 899	4 508	876	4 563	69 846
Na dzień 31 grudnia 2015 roku					
Wartość brutto	131 771	12 482	4 521	2 553	151 327
Umorzenie (-)	(53 661)	(7 400)	(3 897)	-	(64 958)
Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2015 roku	78 110	5 082	624	2 553	86 369

Przeniesienie z zapasów do środków trwałych związane jest z wykorzystaniem sprzętu w ramach umów outsourcingowych.

Środki trwałe w budowie zaprezentowane w kwocie 2 553 tys. PLN (4 563 tys. PLN na dzień 31 grudnia 2014 roku) dotyczyły głównie infrastruktury przeznaczonej na wynajem w modelu outsourcingowym, która była w trakcie przygotowania do użytkowania.

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 (przekształcone)	Sprzęt pod outsourcing i pozostały	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2014 roku, z uwzględnieniem umorzenia	22 331	5 278	883	5 405	33 897
Zwiększenia stanu, z tytułu:	52 198	1 258	462	24 886	78 804
Zakupu	23 125	507	459	24 886	48 977
Leasingu finansowego	-	738	-	-	738
Przeniesienia ze środków trwałych w budowie	25 803	13	3	-	25 819
Przeniesienia z zapasów	3 249	-	-	-	3 249
Pozostałych zmian	21	-	-	-	21
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(15 119)	(2 050)	(493)	(25 843)	(43 505)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy (-)	(14 108)	(1 585)	(491)	-	(16 184)
Sprzedaży i likwidacji (-)	(1 011)	(440)	-	-	(1 451)
Przeniesienia ze środków trwałych w budowie (-)	-	-	-	(25 819)	(25 819)
Pozostałych zmian (-)	-	(25)	(2)	(24)	(51)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (+/-)	489	22	24	115	650
Na dzień 31 grudnia 2014 roku, z uwzględnieniem umorzenia	59 899	4 508	876	4 563	69 846
Na dzień 1 stycznia 2014 roku					
Wartość brutto	47 411	13 012	4 188	5 405	70 016
Umorzenie (-)	(25 080)	(7 734)	(3 305)	-	(36 119)
Wartość bilansowa netto na dzień 1 stycznia 2014 roku	22 331	5 278	883	5 405	33 897
Na dzień 31 grudnia 2014 roku					
Wartość brutto	97 512	12 592	4 455	4 563	119 122
Umorzenie (-)	(37 613)	(8 084)	(3 579)	-	(49 276)
Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2014 roku	59 899	4 508	876	4 563	69 846

Na dzień 31 grudnia 2015 roku rzeczowe aktywa trwałe w kwocie 3 650 tys. PLN stanowiły zabezpieczenie zaciągniętych kredytów bankowych.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku rzeczowe aktywa trwałe w kwocie 4 467 tys. PLN stanowiły zabezpieczenie zaciągniętych kredytów bankowych.

9. Wartości niematerialne

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 (badane)	Oprogramowanie i licencje własne	Koszty niezakończonych prac rozwojowych	Zakupione oprogramowanie patenty i licencje	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2015 roku, z uwzględnieniem umorzenia	20 463	12 409	5 242	38 114
Zwiększenia stanu, z tytułu:	15 196	5 188	2 745	23 129
Zakupu	-	-	2 745	2 745
Kapitalizacji kosztów projektów rozwojowych	-	5 188	-	5 188
Przeniesienia kosztów zakończonych prac rozwojowych	15 196	-	-	15 196
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(7 573)	(15 196)	(2 100)	(24 869)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy (-)	(6 273)	-	(2 072)	(8 345)
Przeniesienia kosztów zakończonych prac rozwojowych (-)	-	(15 196)	-	(15 196)
Sprzedaży i likwidacji (-)	(1 300)	-	(28)	(1 328)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (+/-)	(1 934)	(551)	(323)	(2 808)
Na dzień 31 grudnia 2015 roku, z uwzględnieniem umorzenia	26 152	1 850	5 564	33 566
Na dzień 1 stycznia 2015 roku				
Wartość brutto	36 458	12 409	14 848	63 715
Umorzenie (-)	(15 995)	-	(9 606)	(25 601)
Wartość bilansowa netto na dzień 1 stycznia 2015 roku	20 463	12 409	5 242	38 114
Na dzień 31 grudnia 2015 roku				
Wartość brutto	47 471	1 850	16 625	65 946
Umorzenie (-)	(21 319)	-	(11 061)	(32 380)
Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2015 roku	26 152	1 850	5 564	33 566

Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartości niematerialne nie stanowiły zabezpieczenia zaciągniętych kredytów bankowych.

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku Grupa ujęła koszty z tytułu likwidacji oprogramowania i licencji własnych w kwocie 1 300 tys. PLN.

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 (przekształcone)	Oprogramowanie i licencje własne	Koszty niezakończonych prac rozwojowych	Zakupione oprogramowanie patenty i licencje	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2014 roku, z uwzględnieniem umorzenia	15 102	13 804	3 866	32 772
Zwiększenia stanu, z tytułu:	9 730	8 186	2 974	20 890
Zakupu	-	-	2 974	2 974
Kapitalizacji kosztów projektów rozwojowych	-	8 186	-	8 186
Przeniesienia kosztów zakończonych prac rozwojowych	9 730	-	-	9 730
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(5 234)	(9 730)	(1 744)	(16 708)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy (-)	(5 234)	-	(1 683)	(6 917)
Przeniesienia kosztów zakończonych prac rozwojowych (-)	-	(9 730)	-	(9 730)
Sprzedaży i likwidacji (-)	-	-	(51)	(51)
Pozostałych zmian (-)	-	-	(10)	(10)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (+/-)	865	149	146	1 160
Na dzień 31 grudnia 2014 roku, z uwzględnieniem umorzenia	20 463	12 409	5 242	38 114
Na dzień 1 stycznia 2014 roku				
Wartość brutto	25 606	13 804	11 733	51 143
Umorzenie (-)	(10 504)	-	(7 867)	(18 371)
Wartość bilansowa netto na dzień 1 stycznia 2014 roku	15 102	13 804	3 866	32 772
Na dzień 31 grudnia 2014 roku				
Wartość brutto	36 458	12 409	14 848	63 715
Umorzenie (-)	(15 995)	-	(9 606)	(25 601)
Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2014 roku	20 463	12 409	5 242	38 114

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartości niematerialne nie stanowiły zabezpieczenia zaciągniętych kredytów bankowych.

Projekty rozwojowe

Grupa prowadzi projekty rozwojowe, których przedmiotem jest budowa nowego oprogramowania lub istotna modyfikacja/rozbudowa znajdujących się w ofercie Grupy aplikacji.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku łączna kwota skapitalizowanych kosztów prac rozwojowych wyniosła 5 188 tys. PLN, natomiast w roku zakończonym 31 grudnia 2014 roku 8 186 tys. PLN.

Zaprezentowane w rachunku przepływów wydatki na prace rozwojowe wyniosły w 2015 roku 5 188 tys. PLN oraz 8 073 tys. PLN w 2014 roku. Różnica w porównaniu do zwiększeń zaprezentowanych w tabeli ruchu za rok 2014 dotyczy otrzymanych przez ASEE Turcja dopłat do tych aktywów, które pomniejszają wydatki z tego tytułu.

W 2015 roku skapitalizowane koszty prac rozwojowych zostały poniesione w następujących segmentach operacyjnych:

	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (przekształcone)
Rozwiązania w sektorze bankowym	3 186	5 669
Rozwiązania w obszarze płatności	368	632
Integracja systemów	1 634	1 885
	5 188	8 186

W segmencie *Rozwiązania w sektorze bankowym* skapitalizowane koszty prac rozwojowych dotyczą serii produktów Experience - oprogramowania bankowego oferowanego w obszarach kanałów dystrybucji, centralnych systemów bankowych oraz rozwiązań Business Intelligence. W 2015 roku w ramach Experience zostały skapitalizowane koszty platformy dla rozwiązań Experience oraz rozwiązanie Multichannel, będące zintegrowanym rozwiązaniem dla bankowości elektronicznej, zaprojektowanym do dystrybucji usług bankowych poprzez nowe, alternatywne kanały.

Ponadto w 2015 roku skapitalizowane zostały koszty oprogramowania InACT (rozwiązanie do monitorowania i przeciwdziałania oszustwom transakcyjnym i praniu pieniędzy).

W segmencie *Rozwiązania w obszarze płatności* tworzone jest rozwiązanie oferowane pod nazwą NestPay®. Jest to platforma B2B obsługująca rozliczenia internetowych płatności kartami pomiędzy siedzibą, a siecią dealerów, zaprojektowana aby umożliwić bankom oferowanie usług akceptacji kart przez sklepy internetowe.

W segmencie *Integracja systemów* istotnym produktem rozwijanym w 2015 roku było Fidelity - rozwiązanie automatyzujące procesy zarządzania

cyklem życia aktywów oraz wydatkami oraz LeaseFlex (rozwiązanie przeznaczone dla firm leasingowych służące do kompleksowego zarządzania cyklem życia produktów leasingowych i aktywów).

Wartość ukończonych prac rozwojowych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku wyniosła 15 196 tys. PLN.

W segmencie *Rozwiązania w sektorze bankowym* ukończone prace rozwojowe dotyczyły serii produktów Experience, w tym: kosztów platformy dla rozwiązań Experience, PFM (rozwiązania do zarządzania finansami osobistymi), rozwiązania do zarządzania produktami bankowymi (Product Studio), Experience Deposit Back Office (moduł do zarządzania depozytami) i Experience Loans Back Office (modułu do zarządzania portfelem kredytów).

W segmencie *Rozwiązania w obszarze płatności* koszty zakończonych prac rozwojowych dotyczyły oprogramowania NestPay® natomiast w segmencie *Integracja systemów* oprogramowania Fidelity oraz modułów oprogramowania LeaseFlex.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku przeprowadzona została, zgodnie z wymogiem MSR 36 *Utrata wartości aktywów*, wycena odzyskiwalnej wartości kosztów niezakończonych prac rozwojowych. Składniki aktywów niematerialnych, które nie są jeszcze dostępne do użytkowania są poddawane wycenie corocznie, bez względu na to, czy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości. Zarówno w roku obrotowym 2015 jak i 2014 Grupa nie utworzyła odpisów aktualizujących wartość niezakończonych prac rozwojowych, natomiast ujęła koszty z tytułu likwidacji oprogramowania i licencji własnych w kwocie 1 300 tys. PLN.

10. Wartość firmy

W okresie sprawozdawczym i porównywalnym wystąpiły następujące zmiany wartości firmy.

W związku z przeniesieniem w 2015 roku w strukturze Grupy jednego z rozwiązań tureckich z segmentu Rozwiązania w sektorze bankowym do segmentu Integracja Systemów oraz przeniesieniem innego rozwiązania pomiędzy segmentami Rozwiązania w sektorze bankowym i segmentem Integracja Systemów, przeanalizowana została wartość firmy pod kątem alokacji do poszczególnych segmentów operacyjnych. Wartość firmy powstała na nabyciu spółek została ponownie przypisana do segmentów operacyjnych według metody względnych wartości godziwych.

	31 grudnia 2015 (badane)	31 grudnia 2014 (przekształcone)
Wartość firmy na początek okresu	498 113	491 656
Rozwiązania w sektorze bankowym	196 645	194 480
Rozwiązania w obszarze płatności	112 810	112 685
Integracja systemów	188 658	184 491
Różnice kursowe z przeliczenia wartości firmy powstałej na zagranicznych jednostkach zależnych (+/-)	(8 513)	6 457
Rozwiązania w sektorze bankowym	(2 055)	2 165
Rozwiązania w obszarze płatności	(2 518)	125
Integracja systemów	(3 940)	4 167
Razem wartość bilansowa na koniec okresu	489 600	498 113
Rozwiązania w sektorze bankowym	194 590	196 645
Rozwiązania w obszarze płatności	110 292	112 810
Integracja systemów	184 718	188 658

Badanie utraty wartości w odniesieniu do wartości firmy

Wartość firmy podlega corocznemu testowi na utratę wartości.

Wartość firmy powstała w wyniku nabycia jednostek zależnych została zbadana w zakresie utraty wartości na dzień 31 grudnia 2015 roku. Wartość ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których została alokowana wartość firmy, została ustalona na podstawie wartości odzyskiwalnej przy użyciu modelu zdyskontowanych wolnych przepływów pieniężnych dla właścicieli kapitału własnego i wierzycieli FCFF.

W wyliczeniach zostały przyjęte jednolite założenia:

- analizowano tzw. jednostki biznesowe, które w sumie składają się na budżet i prognozy całej Grupy,
- szczegółową prognozą objęto okres 5 lat, w czasie którego zostały założone wzrosty przepływów w kolejnych latach, dla reszty okresu funkcjonowania jednostek obliczono wartość rezydualną przy założonym braku wzrostu przepływów,
- zakładane wzrosty przepływów zależą od strategii dla całej Grupy, planów poszczególnych jednostek oraz biorą pod uwagę uwarunkowania poszczególnych rynków geograficznych jak i sektorowych, jednocześnie odzwierciedlają obecny oraz potencjalny portfel zamówień. Potencjalny portfel zamówień zakłada utrzymanie bieżących oraz pozyskanie nowych klientów. Założone wzrosty nie odbiegają znacząco od średniego wzrostu na danym rynku,
- prognozy jednostek zagranicznych zakładają wzrosty w EUR,

- stopa dyskonta jest zgodna ze średnioważonym kosztem kapitału dla rynku Południowo-Wschodniej Europy.

W oparciu o przeprowadzone testy nie dokonano w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku ani w okresie porównywalnym odpisów aktualizujących wartość firmy.

Dodatkowo Jednostka Dominująca przeprowadziła analizę wrażliwości w odniesieniu do przeprowadzonych testów na utratę wartości firmy powstałych na nabyciu udziałów w spółkach zależnych.

Wyniki przeprowadzonej analizy na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku zostały zestawione w poniższych tabelach:

31 grudnia 2015	Stopa dyskontowa		Dynamika wzrostu	
	zastosowana w modelu	graniczna	zastosowana w modelu	graniczna
Rozwiązania w sektorze bankowym	9,1%	15,5%	6,9%	2,5%
Rozwiązania w obszarze płatności	8,4%	17,5%	6,0%	-1,0%
Integracja systemów	8,6%	11,9%	11,5%	9,5%

W przypadku wartości firmy przypisanej do segmentu Integracja systemów zmiana stopy dyskonta zastosowanej w modelu o 3,3 pp. przy innych założeniach niezmienionych oraz zmiana dynamiki przychodów o 2 pp. przy innych założeniach niezmienionych mogłaby spowodować, że wartość odzyskiwalna inwestycji byłaby równa jej wartości bilansowej. Nadwyżka wartości odzyskiwalnej wartości firmy przypisanej do segmentu Integracja systemów nad jej wartością bilansową wynosiła na dzień 31 grudnia 2015 roku 80 mln PLN.

Żadna racjonalna zmiana kluczowych założeń modelu wyceny wartości firmy przypisanej do pozostałych dwóch segmentów, nie powinna spowodować konieczności utworzenia odpisu z tytułu utraty wartości wartości firmy.

31 grudnia 2014	Stopa dyskontowa		Dynamika wzrostu	
	zastosowana w modelu	graniczna	zastosowana w modelu	graniczna
Rozwiązania w sektorze bankowym	9,4%	12,9%	9,5%	6,4%
Rozwiązania w obszarze płatności	8,5%	15,2%	8,4%	2,9%
Integracja systemów	8,5%	11,5%	7,0%	5,3%

W związku z odpisem wartości inwestycji w ASEE Kosowo ujętym w jednostkowym sprawozdaniu ASEE S.A. sporządzonym na dzień 31 grudnia 2014 roku dokonano analizy aktywów netto tej spółki ujętych w skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy ASEE pod kątem ewentualnej utraty ich wartości na dzień 31 grudnia 2014 roku. W analizie posłużono się modelem prognozy wolnych przepływów środków pieniężnych wykorzystanym do

oszacowania wartości inwestycji w ASEE Kosowo ujętej w sprawozdaniu jednostkowym ASEE S.A. W oparciu o powyższy test nie stwierdzono konieczności dokonania odpisu aktywów netto ASEE Kosowo ujętych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy na dzień 31 grudnia 2014 roku. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku w sprawozdaniu jednostkowym ASEE nie został utworzony odpis aktualizujący wartość inwestycji.

Dynamika wzrostu przychodów podana w powyższych tabelach została obliczona jako skumulowany roczny wskaźnik wzrostu (*ang. Compound Annual Growth Rate CAGR*) tj. średni wskaźnik rocznego wzrostu w badanym okresie, przy założeniu, że roczne wzrosty są dodawane do wartości bazy następnego okresu.

11. Zapasy

Zapasy	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
	(badane)	(przekształcone)
Towary	16 873	16 731
Zapasy serwisowe	7 437	7 515
Odpis aktualizujący wartość zapasów(-)	(8 804)	(7 907)
	15 506	16 339

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku Grupa dokonała odpisów aktualizujących wartość zapasów w kwocie 2 984 tys. PLN oraz odwróciła odpisy aktualizujące o wartości 1 554 tys. PLN. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2014 roku Grupa dokonała odpisów aktualizujących wartość zapasów w kwocie 2 971 tys. PLN oraz odwróciła odpisy aktualizujące o wartości 744 tys. PLN.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku zapasy nie stanowiły zabezpieczenia zaciągniętych kredytów bankowych.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku zapasy w kwocie 1 065 tys. PLN stanowiły zabezpieczenie zaciągniętych kredytów bankowych.

12. Należności krótkoterminowe

Należności handlowe	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
	(badane)	(przekształcone)
Należności z tytułu dostaw i usług, w tym:	75 231	90 959
Od jednostek powiązanych	566	1 048
Od jednostek pozostałych	77 541	93 577
Odpis aktualizujący należności nieściągalne (-)	(2 876)	(3 666)
Należności z tytułu dostaw niezafakturowanych, w tym:	8 452	5 100
Od jednostek powiązanych	-	-
Od jednostek pozostałych	8 452	5 100
	83 683	96 059

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku należności w kwocie 883 tys. PLN stanowiły zabezpieczenie zaciągniętych kredytów bankowych oraz bankowych linii gwarancyjnych. Na dzień 31 grudnia 2015 roku nie wystąpiły zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów zabezpieczonych tymi aktywami, natomiast wartość gwarancji bankowych udzielonych w ramach bankowej linii gwarancyjnej zabezpieczonej tymi należnościami wynosiła 3 176 tys. PLN.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku należności w kwocie 737 tys. PLN stanowiły zabezpieczenie zaciągniętych kredytów bankowych oraz bankowych linii gwarancyjnych. Na dzień 31 grudnia 2014 roku nie wystąpiły zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów zabezpieczonych tymi aktywami, natomiast wartość gwarancji bankowych udzielonych w ramach bankowej linii gwarancyjnej zabezpieczonej tymi należnościami wynosiła 1 163 tys. PLN.

Poniżej przedstawiono analizę wiekową należności z tytułu dostaw i usług na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku.

Wiekowanie należności z tytułu dostaw i usług	31 grudnia 2015		31 grudnia 2014	
	kwota	struktura	kwota	struktura
Należności niewymagalne	59 708	79,4%	74 477	81,9%
Należności przeterminowane do 3 miesięcy	13 232	17,6%	12 641	13,9%
Należności przeterminowane powyżej 3 miesięcy	2 291	3,0%	3 841	4,2%
	75 231	100,0%	90 959	100,0%

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
	(badane)	(przekształcone)
Odpis aktualizacyjny na dzień 1 stycznia	3 666	4 194
Utworzenie	1 599	1 638
Rozwiązanie (-)	(1 687)	(1 773)
Wykorzystanie (-)	(654)	(467)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (+/-)	(48)	74
Odpis aktualizacyjny na dzień 31 grudnia	2 876	3 666

Utworzone odpisy aktualizujące obejmują należności objęte odpisami zgodnie z polityką Grupy, głównie w ASEE Macedonia, ASEE Serbia oraz ASEE Rumunia.

Rozwiązane w 2015 roku odpisy w kwocie 1 687 tys. PLN dotyczyły głównie projektów realizowanych przez ASEE Rumunia i ASEE Macedonia. Odpisy na należności zostały rozwiązane w związku z otrzymaniem należności od klientów.

Rozwiązane w 2014 roku odpisy w kwocie 1 773 tys. PLN dotyczyły głównie projektu realizowanego przez

ASEE Rumunia. W poprzednich latach należności rozpoznane w związku z tym projektem zostały objęte odpisem ze względu na niepewność co do odzyskiwalności kwoty. W wyniku prowadzonych rozmów z odbiorcą powyższe kwoty zostały przez odbiorcę wpłacone.

Należności budżetowe	31 grudnia 2015 (badane)	31 grudnia 2014 (przekształcone)
Podatek VAT	438	732
Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	91	713
Pozostałe	466	553
	995	1 998

Inne należności	31 grudnia 2015 (badane)	31 grudnia 2014 (przekształcone)
Zaliczki przekazane dostawcom	2 036	1 390
Należności z tytułu kaucji	451	154
Pozostałe należności	510	829
	2 997	2 373

Zaliczki przekazane dostawcom dotyczą zaliczek wypłaconych podwykonawcom na poczet realizowanych kontraktów.

Pozostałe należności na dzień 31 grudnia 2015 roku, obejmują między innymi środki pieniężne zastrzeżone w kwocie 166 tys. PLN (na dzień 31 grudnia 2014 roku 293 tys. PLN).

Dodatkowo na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku w pozostałych należnościach ujęte zostały należności od pracowników.

13. Aktywa finansowe

	31 grudnia 2015 (badane)	Zakup/ Udzielenie/ Założenie	Sprzedaż/ Spłata / Rozwiązanie	Różnice kursowe z przeliczenia	31 grudnia 2014 (przekształcone)
Aktywa dostępne do sprzedaży					
Akcje/udziały w spółkach notowanych na rynkach regulowanych	109	3	-	-	106
Akcje/udziały w spółkach nienotowanych na rynkach regulowanych	20	-	-	-	20
razem, w tym:	129	3	-	-	126
- długoterminowe	101				100
- krótkoterminowe	28				26
Udzielone pożyczki					
Pożyczki udzielone jednostkom niepowiązanym	-	321	(321)	-	-
Pożyczki pracownicze	49	-	(9)	(1)	59
razem, w tym:	49	321	(330)	(1)	59
- długoterminowe	-				56
- krótkoterminowe	49				3
Lokaty					
Lokaty 3 - 12 miesięcy	17	9 816	(12 366)	(50)	2 617
Lokaty powyżej 12 miesięcy	76	-	-	-	76
razem, w tym:	93	9 816	(12 366)	(50)	2 693
- długoterminowe	76				76
- krótkoterminowe	17				2 617
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy					
Jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych	2 619	11 985	(9 503)	137	-
razem, w tym:	2 619	11 985	(9 503)	137	-
- krótkoterminowe	2 619				-

Na dzień 31 grudnia 2015 roku ujęte zostały lokaty (w kwocie 93 tys. PLN) będące w posiadaniu ASEE Słowenia oraz ASEE Macedonia. Na dzień 31 grudnia 2014 roku ujęte zostały lokaty w kwocie 2 693 tys. PLN będące w posiadaniu ASEE Macedonia, ASEE Serbia i ASEE Słowenia.

Wydatki z tytułu założenia lokat w 2015 roku wyniosły 9 816 tys. PLN, natomiast wpływy z rozwiązania lokat wyniosły 12 366 tys. PLN.

W aktywach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy na dzień 31 grudnia 2015 roku ujęte zostały jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych o wartości 2 619 tys. PLN będące w posiadaniu ASEE Macedonia. Wydatki na

nabycie jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych w 2015 roku wyniosły 11 985 tys. PLN.

Wartość posiadanych przez Grupę aktywów finansowych na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na 31 grudnia 2014 roku nie różni się od ich wartości godziwej.

Poziomy hierarchii wartości godziwej dla aktywów finansowych zostały zaprezentowane w nocie 35 niniejszego sprawozdania.

14. Środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe

	31 grudnia 2015 (badane)	31 grudnia 2014 (przekształcone)
Środki pieniężne na rachunkach bankowych bieżących i w kasie	41 558	55 946
Lokaty krótkoterminowe	59 512	33 009
Ekwiwalenty środków pieniężnych	5	18
	101 075	88 973
<i>Odsetki naliczone od środków pieniężnych na datę bilansową</i>	(14)	(28)
<i>Kredyty do zarządzania płynnością</i>	(1 193)	(828)
Środki pieniężne ujęte w rachunku przepływów pieniężnych	99 868	88 117

15. Czynne rozliczenia międzyokresowe

	31 grudnia 2015 (badane)	31 grudnia 2014 (przekształcone)
Przedpłacone usługi serwisowe i opłaty licencyjne	244	7
Pozostałe	261	568
	505	575

16. Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy (zakładowy)		Wartość nominalna		31 grudnia 2015 (badane)		31 grudnia 2014 (przekształcone)	
Akcje	Seria	1 akcji	Liczba akcji	Wartość akcji	Liczba akcji	Wartość akcji	
Akcje imienne zwykłe serii	A*	0,1	5 000 000	500	5 000 000	500	500
Akcje imienne zwykłe serii	B*	0,1	5 000 000	500	5 000 000	500	500
Akcje imienne zwykłe serii	C*	0,1	2 567 000 900	256 700	2 567 000 900	256 700	256 700
Akcje imienne zwykłe serii	D	10	25 770 009	257 700	25 770 009	257 700	257 700
Akcje imienne zwykłe serii	E	10	956 447	9 565	956 447	9 565	9 565
Akcje imienne zwykłe serii	F	10	1 475 509	14 755	1 475 509	14 755	14 755
Akcje imienne zwykłe serii	G	10	2 708 378	27 084	2 708 378	27 084	27 084
Akcje imienne zwykłe serii	H	10	1 062 030	10 620	1 062 030	10 620	10 620
Akcje imienne zwykłe serii	I	10	1 770 609	17 706	1 770 609	17 706	17 706
Akcje imienne zwykłe serii	J	10	1 714 209	17 142	1 714 209	17 142	17 142
Akcje imienne zwykłe serii	K	10	4 590 470	45 905	4 590 470	45 905	45 905
Akcje imienne zwykłe serii	L	10	2 100 000	21 000	2 100 000	21 000	21 000
Akcje imienne zwykłe serii	M	10	4 810 880	48 109	4 810 880	48 109	48 109
Akcje imienne zwykłe serii	N	10	1 078 909	10 789	1 078 909	10 789	10 789
Akcje imienne zwykłe serii	P	10	1 524 269	15 242	1 524 269	15 242	15 242
Akcje imienne zwykłe serii	R	10	592 941	5 929	592 941	5 929	5 929
Akcje imienne zwykłe serii	S	10	837 472	8 375	837 472	8 375	8 375
Akcje imienne zwykłe serii	T	10	902 119	9 021	902 119	9 021	9 021
			51 894 251	518 942	51 894 251	518 942	

*Po resplicie akcje serii D

Stan akcjonariuszy posiadających bezpośrednio bądź przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy przedstawiał się następująco:

Na dzień 18 lutego 2016 roku:

Akcjonariusz	Liczba posiadanych akcji i głosów na WZA	Udział w kapitale zakładowym i w ogólnej liczbie głosów na WZA
Asseco Poland S.A.	26 494 676	51,06%
Aviva OFE	6 571 636	12,66%
EBOiR	4 810 880	9,27%
Liatrix d.o.o.	3 349 350	6,45%
Pozostali akcjonariusze	10 667 709	20,56%
	51 894 251	100,00%

Na dzień 31 grudnia 2015 roku:

Akcjonariusz	Liczba posiadanych akcji i głosów na WZA	Udział w kapitale zakładowym i w ogólnej liczbie głosów na WZA
Asseco Poland S.A.	26 494 676	51,06%
Aviva OFE	6 571 636	12,66%
EBOiR	4 810 880	9,27%
Liatrix d.o.o.	3 364 898	6,48%
Pozostali akcjonariusze	10 652 161	20,53%
	51 894 251	100,00%

Na dzień 31 grudnia 2014 roku:

Akcjonariusz	Liczba posiadanych akcji i głosów na WZA	Udział w kapitale zakładowym i w ogólnej liczbie głosów na WZA
Asseco Poland S.A.	26 494 676	51,06%
EBOiR	4 810 880	9,27%
Liatrix d.o.o.	3 838 683	7,40%
Aviva OFE	3 820 000	7,36%
Pozostali akcjonariusze	12 930 012	24,91%
	51 894 251	100,00%

Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał zakładowy ASEE S.A. wynosił 518 942 510 PLN i dzielił się na 51 894 251 sztuk akcji zwykłych o wartości nominalnej 10,00 PLN każda, dających łącznie 51 894 251 głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy ASEE S.A.

17. Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

W kapitałach ujęta została nadwyżka ceny emisyjnej nad ceną nominalną z emisji akcji serii L, M i N w wysokości 30 395 tys. PLN, pomniejszona o poniesione koszty emisji kapitału wynoszące 3 605 tys. PLN (ujęte w 2009 roku) oraz nadwyżka

ceny emisyjnej nad ceną nominalną z emisji akcji serii P, R i S w wysokości 11 759 tys. PLN, pomniejszona o poniesione koszty emisji kapitału wynoszące 84 tys. PLN (ujęte w 2010 roku). Nadwyżka wartości emisyjnej nad ceną nominalną została dodatkowo powiększona o kwotę 396 tys. PLN rozwiązanej rezerwy na koszty emisji, ujętej uprzednio w nadwyżce ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej oraz pomniejszona o inne koszty w kwocie 36 tys. PLN.

18. Udziały niekontrolujące

W poniższej tabeli przedstawione zostały ruchy na udziałach niekontrolujących.

	31 grudnia 2015 (badane)	31 grudnia 2014 (przekształcone)
Na początek okresu	162	171
Udział w wyniku jednostek zależnych	(78)	5
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	3	(14)
Dywidenda wypłacona udziałowcom niekontrolującym	(87)	-
Na koniec okresu	-	162

19. Rezerwy

	Rezerwy na naprawy gwarancyjne oraz zwroty	Koszty związane z toczącymi się sprawami sądowym	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Inne rezerwy	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2015 roku	932	211	1 312	663	3 118
Utworzone w ciągu roku obrotowego	502	66	388	623	1 579
Wykorzystane (-)	(284)	-	(308)	(352)	(944)
Rozwiązane (-)	(373)	-	(311)	(232)	(916)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (+/-)	(9)	(26)	(121)	(5)	(161)
Na dzień 31 grudnia 2015 roku (badane)	768	251	960	697	2 676
Krótkoterminowe	768	-	55	697	1 520
Długoterminowe	-	251	905	-	1 156
Na dzień 31 grudnia 2014 roku (przekształcone)	932	211	1 312	663	3 118
Krótkoterminowe	932	-	108	455	1 495
Długoterminowe	-	211	1 204	208	1 623

Naprawy gwarancyjne

Rezerwa na koszty napraw gwarancyjnych dotyczy wynikających z postanowień umownych zobowiązań do wykonania objętych gwarancjami prac w zakresie napraw oprogramowania lub sprzętu dostarczonych do odbiorców. Kwota rozwiązanych rezerw dotyczy projektów, na które rezerwa została utworzona w okresach uprzednich w oparciu o dane historyczne i nie została wykorzystana w ramach tych projektów.

Świadczenia po okresie zatrudnienia

Rezerwa na świadczenia po okresie zatrudnienia dotyczy w całości świadczeń emerytalnych, które zostaną wypłacone pracownikom Grupy w momencie przechodzenia na emeryturę.

20. Długoterminowe i krótkoterminowe zobowiązania finansowe

Długoterminowe	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
	(badane)	(przekształcone)
Kontrakty typu forward	394	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	1 629	962
	2 023	962

Krótkoterminowe	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
	(badane)	(przekształcone)
Kontrakty typu forward	31	51
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	663	373
Zobowiązanie z tytułu nabycia udziałów/akcji	-	1 850
Pozostałe	56	-
	750	2 274

Na dzień 31 grudnia 2014 roku zobowiązania z tytułu zakupu akcji/udziałów obejmowały pozostałą część zobowiązania za zakup 100% udziałów w spółce EŽR Chorwacja w kwocie 1 850 tys. PLN, uzależnioną od wyniku osiągniętego przez spółkę. W 2015 roku zobowiązania te zostały spłacone w kwocie 1 686 tys. PLN.

21. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

Efektywna stopa procentowa %	Waluta	Termin spłaty	Wykorzystanie na dzień:			
			31 grudnia 2015 (badane)		31 grudnia 2014 (przekształcone)	
			część długoterminowa	część krótkoterminowa	część długoterminowa	część krótkoterminowa
KREDYTY W RACHUNKU BIEŻĄCYM						
stała stopa procentowa	BAM	01-07-2016	-	649	-	-
stała stopa procentowa	MKD	31-12-2015	-	4	-	12
stała stopa procentowa	MKD	31-12-2015	-	22	-	15
Euribor 3M + marża	EUR	31-03-2016	-	315	-	162
Euribor 3M + marża	EUR	21-06-2016	-	852	-	639
Euribor 1M + marża	EUR	31-05-2016	-	7 285	-	5 067
POZOSTAŁE KREDYTY						
-	TRY	02-01-2016	-	3	-	20
-	TRY	02-01-2016	-	144	-	164
Euribor + marża	EUR	19-03-2016	-	458	460	1 792
Euribor 3M + marża	HRK/EUR	30-04-2019	8 347	3 577	11 940	2 559
stała stopa procentowa	HRK/EUR	31-01-2015	-	-	-	21
Euribor 3M + marża	EUR	31-07-2017	430	1 155	1 581	1 155
stała stopa procentowa	BAM	08-05-2017	174	338	514	364
12M obligacje skarbowe + marża	HRK/EUR	30-11-2016	-	1 859	1 856	1 855
Euribor 12M + marża	HRK/EUR	31-03-2017	846	3 383	4 227	3 386
stała stopa procentowa	RSD	28-01-2016	-	436	440	4 840
Euribor 1M + marża	EUR	18-12-2020	15 052	-	-	-
			24 849	20 480	21 018	22 051

Łącznie zadłużenie Grupy na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosiło 45 329 tys. PLN (43 069 tys. PLN na dzień 31 grudnia 2014 roku), w tym wartość kredytów na finansowanie projektów outsourcingu procesów płatniczych 42 828 tys. PLN (41 179 tys. PLN w okresie porównywalnym).

Łączne wpływy oraz spłaty kredytów ujęte w rachunku przepływów pieniężnych w 2015 roku wniosły odpowiednio 17,8 mln PLN (wpływy) oraz 15,8 mln PLN (spłaty). Nowe kredyty wykorzystywane są na finansowanie inwestycji w terminale płatnicze i bankomaty przede wszystkim w Chorwacji, Słowenii, Bośni i Hercegowinie oraz w Czarnogórze. Natomiast spłaty dotyczą głównie kredytów zaciągniętych przez spółki z Serbii i Chorwacji, przeznaczonych na zakup terminali płatniczych w latach 2013-2014.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku środki trwałe o wartości 3 650 tys. PLN stanowiły zabezpieczenie zaciągniętych kredytów bankowych. Kwota zobowiązania zabezpieczonego tymi aktywami wynosiła na dzień 31 grudnia 2015 roku 8 255 tys. PLN.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku środki trwałe o wartości 4 467 tys. PLN oraz zapasy w kwocie 1 065 tys. PLN stanowiły zabezpieczenie zaciągniętych kredytów. Kwota zobowiązania zabezpieczonego tymi aktywami wynosiła na dzień 31 grudnia 2014 roku 8 200 tys. PLN.

W okresie sprawozdawczym marża realizowana przez kredytodawców spółek Grupy ASEE kształtowała się w przedziale od 1,5 pkt proc. do 4,5 pkt proc. w skali roku.

W okresie porównywalnym marże kształtowały się w przedziale od 1,5 pkt proc. do 5,25 pkt proc. w skali roku.

22. Zobowiązania krótkoterminowe

Zobowiązania handlowe	31 grudnia 2015 (badane)	31 grudnia 2014 (przekształcone)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, w tym:	41 186	55 619
Wobec jednostek powiązanych	187	200
Wobec jednostek pozostałych	40 999	55 419
Zobowiązania z tytułu dostaw niezafakturowanych, w tym:	5 815	7 416
Wobec jednostek powiązanych	-	-
Wobec jednostek pozostałych	5 815	7 416
	47 001	63 035

Termin spłaty zobowiązań wynosi w Grupie średnio 49 dni.

Wiekowanie zobowiązań z tytułu dostaw i usług	31 grudnia 2015 (badane)		31 grudnia 2014 (przekształcone)	
	kwota	struktura	kwota	struktura
Zobowiązania wymagalne, w tym:	10 446	25,4%	11 351	20,4%
-Zobowiązania przeterminowane do 3 miesięcy	9 047	22,0%	9 943	17,9%
-Zobowiązania przeterminowane od 3 do 6 miesięcy	1 031	2,5%	728	1,3%
-Zobowiązania przeterminowane powyżej 6 miesięcy	368	0,9%	680	1,2%
Zobowiązania niewymagalne do 3 miesięcy	30 740	74,6%	41 932	75,4%
Zobowiązania niewymagalne od 3 do 12 miesięcy	-	0,0%	2 273	4,1%
Zobowiązania niewymagalne powyżej 1 roku	-	0,0%	63	0,1%
	41 186	100,0%	55 619	100,0%

Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	31 grudnia 2015 (badane)	31 grudnia 2014 (przekształcone)
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	6 843	5 777
Zaliczki otrzymane na dostawy	8 073	8 022
Zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych oraz wartości niematerialnych	170	311
Inne zobowiązania	262	676
	15 348	14 786

Krótkoterminowe zobowiązania budżetowe	31 grudnia 2015 (badane)	31 grudnia 2014 (przekształcone)
Podatek VAT	9 355	9 510
Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	1 032	1 608
Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	1 705	1 482
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	2 181	1 925
Pozostałe	482	329
	14 755	14 854

23. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów, rozliczenia międzyokresowe przychodów

Krótkoterminowe bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	31 grudnia 2015 (badane)	31 grudnia 2014 (przekształcone)
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	2 105	1 455
Rezerwa na premie dla pracowników	12 292	11 606
	14 397	13 061

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów stanowią rezerwy na niewykorzystane urlopy, oraz rezerwy na wynagrodzenia okresu przeznaczzone do wypłaty w okresach następnych, wynikające z zasad systemów premiowych obowiązujących w Grupie ASEE.

Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe przychodów	31 grudnia 2015 (badane)	31 grudnia 2014 (przekształcone)
Usługi serwisowe opłacone z góry	152	11
Dotacje do aktywów	497	755
Pozostałe	15	47
	664	813

Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe przychodów	31 grudnia 2015 (badane)	31 grudnia 2014 (przekształcone)
Usługi serwisowe	9 428	5 578
Przedpłacone wdrożenia	794	-
Opłaty licencyjne	56	-
Dotacje do aktywów	191	-
Pozostałe	2 063	1 455
	12 532	7 033

Saldo rozliczeń międzyokresowych przychodów dotyczy przede wszystkim przedpłat otrzymanych za świadczone usługi, głównie w zakresie usług serwisowych i utrzymania.

24. Kontrakty wdrożeniowe

Grupa ASEE w 2015 roku i w 2014 roku realizowała szereg kontraktów wdrożeniowych (IT). Zgodnie z MSR 11 przychody z tego typu kontraktów są rozpoznawane zgodnie ze stopniem ich zaawansowania. Grupa w 2015 roku i w 2014 roku dokonywała pomiaru stopnia zaawansowania realizowanych kontraktów wdrożeniowych według metody „kosztowej”, czyli ustalając stosunek kosztów poniesionych do kosztów całego projektu lub według metody „nakładów pracy”.

Kwota rozpoznanego przychodu w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku dla wszystkich długoterminowych umów IT wyniosła 56 208 tys. PLN, natomiast w okresie porównywalnym 2014 roku 52 702 tys. PLN.

Poniższa tabela przedstawia podstawowe dane o realizowanych kontraktach wdrożeniowych. W poniższej notce zaprezentowano skumulowane dane narastająco dla kontraktów niezakończonych na dzień 31 grudnia 2015 roku od momentu ich rozpoczęcia.

	31 grudnia 2015 (badane)	31 grudnia 2014 (przekształcone)
Długoterminowe kontrakty IT w toku, na koniec okresu sprawozdawczego:		
Poniesione koszty z tytułu realizacji kontraktów IT (-)	(44 141)	(34 435)
Zyski (straty) z tytułu realizacji kontraktów IT	7 428	7 505
Zafakturowane przychody z tytułu realizacji kontraktów IT	40 299	31 234
Należności z tytułu wyceny kontraktów IT	15 951	14 632
Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT (-)	(1 914)	(2 186)
Rezerwa na straty z tytułu wyceny kontraktów IT (-)	(2 648)	(1 811)
Różnice kursowe z tytułu przeliczenia jednostek zagranicznych (+/-)	(119)	71

25. Leasing finansowy

Spółki z Grupy ASEE są stroną umów leasingu finansowego samochodów oraz sprzętu IT. Łączne przyszłe przepływy pieniężne oraz zobowiązanie wynikające z umów leasingu samochodów i sprzętu przedstawiają się następująco:

Leasing samochodów i sprzętu	31 grudnia 2015 (badane)	31 grudnia 2014 (przekształcone)
Minimalne opłaty leasingowe		
w okresie krótszym niż 1 rok	745	436
w okresie 1-5 lat	1 726	1 023
w okresie dłuższym niż 5 lat	-	2
Przyszłe minimalne płatności leasingowe	2 471	1 461
Przyszłe koszty odsetkowe	(179)	(126)
Wartość bieżąca zobowiązania leasingowego	2 292	1 335
w okresie krótszym niż 1 rok	663	373
w okresie 1-5 lat	1 629	960
w okresie dłuższym niż 5 lat	-	2

26. Umowy outsourcingowe

Grupa realizuje szereg kontraktów dotyczących outsourcingu procesów w obszarze płatności. Szacunki dotyczące łącznych przyszłych minimalnych opłat z tytułu tych umów zostały ustalone w następującej wysokości:

	31 grudnia 2015 (badane)
Minimalne przyszłe opłaty leasingowe	
(i) do roku	32 256
(ii) od roku do pięciu lat	56 590
(iii) powyżej pięciu lat	4 234
	93 080

27. Informacje i objaśnienia do rachunku przepływów pieniężnych

W poniższej tabeli zaprezentowano wydatki poniesione przez Grupę ASEE w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku oraz dnia 31 grudnia 2014 roku na nabycie akcji/udziałów w spółkach zależnych oraz nabycie udziałów niekontrolujących:

Wydatki na nabycie udziałów / akcji w jednostkach zależnych i stowarzyszonych	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (badane)
EZR Chorwacja	(1 686)	-
Multicard Serbia	-	(69)
	(1 686)	(69)

28. Zobowiązania i należności warunkowe

W ramach działalności handlowej Grupa ASEE wykorzystuje dostępność gwarancji bankowych i akredytyw, jak również ubezpieczeniowych gwarancji kontraktowych, jako formy zabezpieczenia transakcji gospodarczych z różnymi organizacjami, spółkami i podmiotami administracji. Potencjalne zobowiązania z tego tytułu na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosiły 27 638 tys. PLN, a na dzień 31 grudnia 2014 roku 29 707 tys. PLN.

Aktywa zabezpieczające kredyty oraz bankowe linie gwarancyjne:

Kategoria aktywów	Wartość netto aktywów		Kwota wystawionej gwarancji zabezpieczonej aktywami	
	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Środki trwałe	3 650	4 467	8 255	3 130
Zapasy	-	1 065	-	5 070
Należności handlowe	883	737	3 176	1 163
Pozostałe należności (zastrzeżone środki pieniężne)	159	293	2 259	2 007
Razem	4 692	6 562	13 690	11 370

W związku z tym, iż spółki z Grupy wynajmują powierzchnię biurową, Grupa na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku posiadała szereg zawartych umów najmu, leasingu i innych o podobnym charakterze, z których wynikały następujące przyszłe płatności:

Zobowiązania z tytułu najmu powierzchni	31 grudnia 2015 (badane)	31 grudnia 2014 (badane)
W okresie do 1 roku	12 503	12 556
W okresie od 1 roku do 5 lat	22 862	29 867
	35 365	42 423

Zobowiązania z tytułu umów leasingu operacyjnego środków trwałych	31 grudnia 2015 (badane)	31 grudnia 2014 (badane)
W okresie do 1 roku	2 304	2 428
W okresie od 1 roku do 5 lat	2 057	3 189
	4 361	5 617

29. Informacje o podmiotach powiązanych

Poniżej przedstawiono strukturę Grupy ASEE wraz z udziałem procentowym w kapitale i głosach na zgromadzeniach akcjonariuszy/wspólników spółek

wchodzących w skład Grupy ASEE na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku:

Nazwa pełna jednostki	Nazwa skrócona na potrzeby sprawozdania	Kraj, w którym jednostka została zarejestrowana	Procentowy udział w kapitale/ głosach	
			31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Asseco South Eastern Europe S.A.	ASEE S.A.	Polska		
Asseco SEE s.r.l. (Bukareszt)	ASEE Rumunia	Rumunia	100,00%	100,00%
Asseco s.r.l. MOLDOVA	ASEE Mołdawia	Mołdawia	100,00%	100,00%
Asseco SEE d.o.o., Beograd	ASEE Serbia	Serbia	100,00%	100,00%
E-Mon d.o.o., Podgorica	E-Mon, Czarnogóra	Czarnogóra	50,00%	50,00%
eMS d.o.o., Beograd	eMS, Serbia	Serbia	100,00%	100,00%
Uni4Gold d.o.o., Nis	Uni4Gold, Serbia	Serbia	100,00%	70,00%
Multicard d.o.o., Beograd	Multicard, Serbia	Serbia	45,00%	45,00%
Asseco SEE d.o.o. (Zagrzeb)	ASEE Chorwacja	Chorwacja	100,00%	100,00%
Asseco SEE Sh.p.k. (Prisztina)	ASEE Kosowo	Kosowo	100,00%	100,00%
Asseco SEE Sh.p.k., Tirana	ASEE Albania	Albania	100,00%	100,00%
Asseco SEE Teknologji A.Ş. (Istambul)	ASEE Turcja	Turcja	100,00%	100,00%
NestPay Odeme Hizmetleri A.S.	ASEE NestPay	Turcja	100,00%	100,00%
Asseco SEE d.o.o. (Lublana)	ASEE Słowenia	Słowenia	100,00%	100,00%
Asseco SEE DOOEL, Skopje	ASEE Macedonia	Macedonia	100,00%	100,00%
Asseco SEE d.o.o. (Sarajewo)	ASEE BiH	Bośnia i Hercegowina	100,00%	100,00%
Asseco SEE o.o.d., Sofia	ASEE Bułgaria	Bułgaria	100,00%	100,00%
Asseco SEE d.o.o., Podgorica	ASEE Czarnogóra	Czarnogóra	100,00%	100,00%

Jednostką dominującą w stosunku do Asseco South Eastern Europe S.A. jest Asseco Poland S.A. (jednostka dominująca wyższego szczebla).

Asseco Poland S.A. posiadała na dzień 31 grudnia 2015 roku 51,06% udziałów w kapitale własnym ASEE S.A.

W strukturze Grupy spółka E-Mon Czarnogóra traktowana jest jako spółka współzależna i ujmowana metodą praw własności zgodnie z MSSF 11.

Multicard Serbia jest jednostką stowarzyszoną, ujmowaną metodą praw własności. Do dnia 30 września 2013 roku Multicard Serbia była traktowana jako jednostka zależna i konsolidowana metodą pełną.

Pozostałe spółki z Grupy są traktowane jako podmioty zależne i konsolidowane metodą pełną.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadanych przez Grupę w podmiotach wchodzących w skład Grupy ASEE jest równy udziałowi Grupy w kapitałach tych jednostek.

Zmiany w składzie Grupy ASEE

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku wystąpiły następujące zmiany w strukturze Grupy ASEE:

W lipcu 2015 roku ASEE Serbia nabyła należące dotychczas do udziałowców niekontrolujących 30% udziałów w spółce Uni4Gold. W wyniku transakcji, na dzień 31 grudnia 2015 roku ASEE Serbia była właścicielem 100% udziałów w tej spółce.

Dodatkowo w październiku 2015 roku ASEE Serbia wygrała przetarg na nabycie 87 176 akcji spółki Chip Card a.d. (Serbia) zajmującej się przetwarzaniem i autoryzacją transakcji płatniczych. W tym samym czasie spółka podpisała również warunkową umowę nabycia kolejnych 18 945 akcji od jednego z obecnych akcjonariuszy Chip Card a.d. Równocześnie spółka ASEE Serbia zobowiązała się do objęcia 30 000 akcji spółki Chip Card a.d. w ramach nowej emisji. Realizacja powyższych transakcji uzależniona jest od spełnienia szeregu warunków zawieszających, w tym od rezygnacji obecnych akcjonariuszy Chip Card a.d. z prawa pierwokupu oraz od uzyskania zgody lokalnego urzędu antymonopolowego. W przypadku realizacji powyższych transakcji ASEE Serbia będzie posiadała 136 121 akcji Chip Card a.d., co stanowić będzie 53,81% kapitału akcyjnego przejmowanej spółki. ASEE Serbia prowadzi obecnie rozmowy z pozostałymi akcjonariuszami Chip Card a.d. w celu zakupu kolejnych akcji spółki.

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku nie wystąpiły inne zmiany w strukturze Grupy ASEE oraz zmiany w strukturze Emitenta.

Transakcje ze stronami powiązanymi

Wartość transakcji zrealizowanych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku i dnia 31 grudnia 2014 roku oraz wartość nierozliczonych sald należności i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku dotyczących transakcji Grupy ASEE z Asseco Poland S.A. (podmiot o znaczącym wpływie na Grupę), z pozostałymi podmiotami powiązanymi z Grupy Asseco Poland oraz z jednostkami stowarzyszonymi i wspólnymi przedsięwzięciami, przedstawia poniższa tabela:

Podmiot powiązany	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Podmiot o znaczącym wpływie na Grupę:				
2015	337	284	47	59
2014	1 242	328	416	46
Pozostałe podmioty powiązane:				
2015	678	39	155	-
2014	372	188	552	107
Jednostki stowarzyszone:				
2015	969	-	407	-
2014	604	4	129	-

Jednostka Dominująca Asseco Poland S.A. otrzymała dywidendy z zysku Spółki o wartości brutto 10 598 tys. PLN. (8 478 tys. PLN w 2014 roku).

W powyższej tabeli, oprócz należności handlowych ujęte zostały należności z tytułu wpłaconych kaucji w związku z najmem powierzchni w kwocie 47 tys. PLN na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz 47 tys. PLN na dzień 31 grudnia 2014 roku.

Transakcje zawarte z lub poprzez Główną Kadrę Kierowniczą (członkowie Zarządów i Rad Nadzorczych) spółek Grupy ASEE

Wartość transakcji zrealizowanych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku i dnia 31 grudnia 2014 roku oraz wartość nierozliczonych sald należności i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku dotyczących transakcji Grupy ASEE zawartych z lub poprzez Główną Kadrę Kierowniczą (członkowie Zarządów i Rad Nadzorczych) spółek Grupy przedstawia poniższa tabela:

Podmiot powiązany	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Główna Kadra Kierownicza (członkowie Zarządów oraz Rad Nadzorczych) ASEE S.A. i spółek z Grupy:				
2015	43	7 546	4	128
2014	35	9 032	4	63

Zakupy i sprzedaż do podmiotów powiązanych zaprezentowane w powyższej tabeli dotyczą wynajmu powierzchni, zakupów lub sprzedaży sprzętu i usług dokonanych poprzez spółki z Grupy ASEE z podmiotami powiązanymi poprzez Główną Kadrę Kierowniczą lub z Główną Kadrę Kierowniczą.

Powyższa tabela nie uwzględnia wynagrodzeń otrzymanych z tytułu pełnienia funkcji we władzach spółek, które zostały zaprezentowane w Nocie 31 niniejszego sprawozdania.

W ramach kwot ujętych w powyższej tabeli, następujące transakcje zostały zawarte z lub poprzez Główną Kadrę Kierowniczą (członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej) ASEE S.A.:

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku spółka ASEE Serbia poniosła na rzecz podmiotów powiązanych MHM d.o.o., Beograd¹, DM3 d.o.o., Beograd¹ oraz MiniInvest d.o.o., Beograd² koszty z tytułu najmu powierzchni w łącznej kwocie 4 804 tys. PLN (4 443 tys. PLN w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2014 roku).

ASEE Macedonia poniosła w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku koszty najmu powierzchni wobec spółki MPS d.o.o., Skopje³ w łącznej wysokości 611 tys. PLN (637 tys. PLN w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2014 roku).

Powyższe transakcje nie zostały zawarte na innych warunkach niż rynkowe.

Członkowie Zarządu oraz podmioty powiązane poprzez członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej ASEE S.A. otrzymały dywidendy z zysku Asseco South Eastern Europe S.A. o łącznej wartości brutto 2 029 tys. PLN (1 983 tys. PLN w 2014 roku). Wskazane kwoty nie obejmują wartości dywidendy należnej Asseco Poland S.A.⁴. Dywidenda została wypłacona w dniu 15 lipca 2015 roku.

Do dnia zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego ASEE S.A. nie otrzymała informacji o zaistnieniu w okresie sprawozdawczym

¹ Mihail Petreski, członek Rady Nadzorczej ASEE S.A. jest udziałowcem Liatris d.o.o. na 31 grudnia 2015 roku Liatris d.o.o. była właścicielem 6,48% akcji ASEE S.A. (na 31 grudnia 2014 roku: 7,40%). Mihail Petreski oraz Liatris d.o.o. są właścicielami 40% udziałów w spółce MHM d.o.o. oraz 50% udziałów w spółce DM3 d.o.o. Ponadto Prezes Zarządu ASEE S.A. jest pośrednio właścicielem 15% udziałów w MHM d.o.o. poprzez 100% udział w spółce Kompania Petyhorska d.o.o. 20% udziałów w MHM d.o.o. należy do spółki I4 Invention d.o.o. akcjonariusza ASEE S.A. 100% udziału w I4 Invention d.o.o. posiada Miodrag Mirčetić, Prezes Zarządu Asseco SEE d.o.o., Beograd oraz członek Zarządu ASEE S.A.;

² Miljan Mališ, członek Zarządu ASEE S.A. jest udziałowcem spółki Mini Invest d.o.o., akcjonariusza ASEE S.A.

³ Mihail Petreski, członek Rady Nadzorczej ASEE S.A. jest jedynym udziałowcem MPS d.o.o., Skopje.

⁴ Adam Góral, Prezes Zarządu Asseco Poland S.A., pełniący funkcję Przewodniczącego Rady Nadzorczej ASEE S.A. oraz Jacek Duch, Przewodniczący Rady Nadzorczej Asseco Poland S.A., pełniący funkcję członka Rady Nadzorczej ASEE S.A. są akcjonariuszami spółki Asseco Poland S.A., akcjonariusza ASEE S.A.; na dzień 31 grudnia 2015 roku Asseco Poland S.A. posiadała 26 494 676 szt. akcji ASEE S.A.

transakcji z podmiotami powiązanymi, które pojedynczo lub łącznie byłyby istotne i zostałyby zawarte na innych warunkach niż rynkowe.

30. Zatrudnienie

Zatrudnienie w Grupie na dzień	31 grudnia 2015 (badane)	31 grudnia 2014 (badane)
Zarząd Jednostki Dominującej*	4	4
Zarządy Jednostek z Grupy	23	24
Działy produkcyjne	1 078	1 067
Działy handlowe	145	153
Działy administracyjne	170	155
	1 420	1 403

*Piotr Jeleński, Marcin Rulnicki pełnią funkcję w Zarządzie ASEE S.A. na podstawie umów o pracę. Pozostali członkowie Zarządu Spółki pełnią swoje funkcje w ASEE S.A. na mocy powołania.

Liczba osób zatrudnionych w spółkach Grupy na dzień	31 grudnia 2015 (badane)	31 grudnia 2014 (badane)
ASEE S.A.	27	27
ASEE Rumunia	160	148
Grupa ASEE Serbia	476	461
ASEE Chorwacja	242	250
ASEE Kosowo	60	82
ASEE Turcja	190	188
ASEE Bułgaria	19	21
ASEE BiH (Sarajewo)	45	46
ASEE Macedonia	147	141
ASEE Słowenia	35	28
ASEE Czarnogóra	9	10
NestPay	10	1
	1 420	1 403

31. Wynagrodzenie członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej oraz jednostek zależnych

W poniższej tabeli zaprezentowano wynagrodzenie należne Członkom Zarządu oraz Członkom Rady Nadzorczej Spółki z tytułu sprawowanych funkcji za 2015 i 2014 rok:

Wynagrodzenie stałe za okres	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (badane)
Zarząd		
Piotr Jeleński	365	360
Čálin Bárseti*	-	281
Miljan Mališ	153	153
Miodrag Mirčetić	212	213
Marcin Rulnicki	281	231
	1 011	1 238
Rada Nadzorcza		
Adam Góral	-	-
Jacek Duch	-	-
Jan Dauman	-	-
Andrzej Mauberg	-	-
Mihail Petreski	186	179
Przemysław Sęczkowski	-	-
Gabriela Żukowicz	-	-
	186	179

Wynagrodzenie zmienne za okres	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (badane)
Zarząd		
Piotr Jeleński	1 600	1 170
Čálin Bárseti*	-	479
Miljan Mališ	587	539
Miodrag Mirčetić	837	710
Marcin Rulnicki	349	229
	3 373	3 127
Rada Nadzorcza		
Adam Góral	-	-
Jacek Duch	-	-
Jan Dauman	-	-
Andrzej Mauberg	-	-
Mihail Petreski	-	-
Przemysław Sęczkowski	-	-
Gabriela Żukowicz	-	-
	-	-

*Pan Čálin Bárseti złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu ASEE S.A. z dniem 31 grudnia 2014 roku. Powyższa tabela prezentuje jego wynagrodzenie za czas pełnienia funkcji.

Powyższe tabele uwzględniają wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji we władzach ASEE S.A. jak również we władzach spółek zależnych.

Wynagrodzenia wypłacone i należne członkom Zarządów i Rad Nadzorczych jednostek zależnych wchodzących w skład Grupy ASEE w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku wyniosły 10 831 tys. PLN (nie obejmują kwot podanych w tabelach powyżej).

Wynagrodzenia wypłacone i należne członkom Zarządów i Rad Nadzorczych jednostek zależnych wchodzących w skład Grupy ASEE w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2014 roku wyniosły 9 768 tys. PLN (nie obejmują kwot podanych w tabelach powyżej).

32. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa, wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku i za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku:

Wynagrodzenie za okres	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (badane)	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (badane)
Obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego oraz przegląd sprawozdania półrocznego	203	205

33. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie wiarygodności kredytowej i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które

wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej Grupa może rekomendować wysokość wypłaty dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. Grupa ASEE może też finansować swoją działalność korzystając z kredytu bankowego lub kupieckiego.

Największą zmianą w strukturze kapitału w ostatnich dwóch latach było zwiększenie poziomu zadłużenia z tytułu kredytów bankowych w związku z inwestycjami w terminale płatnicze i bankomaty udostępniane klientom w modelu outsourcingu w segmencie Rozwiązania w obszarze płatności. Grupa zaciąga na ten cel kredyty celowe w walucie odpowiadającej walucie kontraktu, na okres nie dłuższy niż okres umowy outsourcingowej. Przyszłe inwestycje o podobnym charakterze Grupa ASEE zamierza finansować w analogiczny sposób, co może prowadzić do dalszego wzrostu kwoty zadłużenia netto.

Poza zmianą opisaną powyżej, w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2014 roku nie wprowadzono innych istotnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w obszarze zarządzania kapitałem.

Zarządzanie kapitałem	31 grudnia 2015 (badane)	31 grudnia 2014 (przekształcone)
Oprocentowane kredyty i pożyczki	45 329	43 069
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	82 416	98 946
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty (-)	(101 075)	(88 973)
Zadłużenie netto	26 670	53 042
Kapitał własny	689 309	679 168
Kapitał i zadłużenie netto	715 979	732 210
Wskaźnik dźwigni	3,72%	7,24%

34. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Grupa Asseco South Eastern Europe narażona jest na szereg ryzyk mających swe źródła zarówno w sytuacji makroekonomicznej w krajach, w których spółki Grupy operują, jak i mikroekonomicznej w poszczególnych przedsiębiorstwach. Głównymi czynnikami zewnętrznymi mogącymi wywierać negatywny wpływ na wynik Grupy są: (i) wahania kursów walut obcych względem złotego oraz (ii) zmiany rynkowych stóp procentowych. Pośrednio na wynik finansowy wpływają także: wzrost PKB, wielkość zamówień publicznych na rozwiązania informatyczne, poziom inwestycji w przedsiębiorstwach oraz poziom inflacji. Do

czynników wewnętrznych, mogących mieć negatywny wpływ na wynik Grupy należą natomiast: (i) ryzyko związane ze wzrostem kosztów pracy, (ii) ryzyko związane z niewłaściwym oszacowaniem kosztów projektu w momencie zawarcia umowy oraz (iii) ryzyko zawarcia kontraktu z nieuczciwym odbiorcą.

Ryzyko zmian kursów walutowych

Walutą, w której Grupa prezentuje wyniki jest polski złoty natomiast walutami operacyjnymi jednostek zależnych mających siedzibę poza granicami Polski są waluty obowiązujące w krajach, w których podmioty te są prawnie zarejestrowane. W związku z tym wartość aktywów danej spółki, jak również jej wynik jest przeliczany na polski złoty, a zatem na ich wartość prezentowaną w sprawozdaniu mają wpływ kursy walut obcych względem polskiego złotego. Dodatkowo spółki zależne i jednostka Dominująca narażone są bezpośrednio na ryzyko zmiany kursów walut, którego źródłem są kredyty oraz inne zobowiązania jak również należności, środki pieniężne oraz inne aktywa denominowane w walutach innych niż waluty operacyjne tych krajów.

Ryzyko zmiany stopy procentowej

Zmiany rynkowych stóp procentowych mogą niekorzystnie oddziaływać na wynik finansowy Grupy. Grupa jest narażona na ryzyko zmiany tego czynnika w odniesieniu do zmiany wartości odsetek naliczonych od kredytów udzielonych przez zewnętrzne instytucje finansowe spółkom Grupy opartych na zmiennej stopie procentowej.

Ryzyko zmian stopy procentowej powstaje i jest rozpoznawane w poszczególnych spółkach Grupy w momencie zawarcia transakcji lub instrumentu finansowego opartego na zmiennej stopie procentowej. Wszystkie tego typu umowy przechodzą przez odpowiednie działy w jednostkach Grupy i w związku z tym wiedza na ten temat jest pełna i bezpośrednia.

Spółki Grupy mierzą ekspozycję na ten czynnik ryzyka zestawiając sumę kwot wynikających ze wszystkich instrumentów finansowych opartych o zmienną stopę procentową. Dodatkowo jednostki Grupy prowadzą ewidencję dotyczącą planowanego zadłużenia w ciągu przyszłych 12 miesięcy, natomiast dla instrumentów długoterminowych na okres ich obowiązywania. Celem ograniczenia ryzyka jest minimalizacja kosztów z tytułu zawartych instrumentów finansowych opartych na zmiennej stopie procentowej.

Spółki Grupy mają możliwość zawarcia kontraktów terminowych na stopę procentową, ograniczające ryzyko jej zmiany.

Grupa gromadzi i analizuje bieżące informacje z rynku na temat aktualnej ekspozycji na ryzyko zmiany stopy procentowej. W obecnej sytuacji spółki Grupy nie zabezpieczają zmian stopy procentowej.

Ryzyko kredytowe

Grupa zawiera transakcje wyłącznie z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej. Wszyscy klienci, którzy chcą korzystać z kredytów kupieckich poddawani są procedurom wstępnej weryfikacji. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Grupy na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczące.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Grupy, takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży oraz niektóre instrumenty pochodne, ryzyko kredytowe Grupy powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy, a maksymalna ekspozycja na to ryzyko równa jest wartości bilansowej tych instrumentów. W Grupie nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego.

Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/zapadalności zarówno inwestycji, jak i aktywów finansowych (np. konta należności, aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej. Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością, a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania.

Wiekowanie zobowiązań z tytułu dostaw i usług Grupy na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności zostało zaprezentowane w punkcie 22 Not objaśniających do niniejszego sprawozdania.

Tabela poniżej przedstawia wiekowanie zobowiązań finansowych z tytułu leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku.

Wiekowanie zobowiązań z tytułu leasingu	31 grudnia 2015 (badane)	31 grudnia 2014 (przekształcone)
Zobowiązania wymagalne do 1 roku	745	436
Zobowiązania wymagalne od 1 roku do 5 lat	1 726	1 023
Zobowiązania wymagalne w okresie powyżej 5 lat	-	2
	2 471	1 461

Skutki ograniczania ryzyka walutowego

Analiza wrażliwości należności handlowych, środków pieniężnych na rachunkach walutowych jak również

kredytów bankowych, zobowiązań handlowych oraz innych zobowiązań finansowych na zmiany kursu dolara wobec walut operacyjnych spółek Grupy wykazuje, iż Grupa odnotuje potencjalną stratę w wysokości 871 tys. PLN w przypadku obniżenia się kursu dolara wobec walut funkcjonalnych o 10%. Grupa odnotuje natomiast potencjalny zysk w stosunku do założeń w wysokości 2 808 tys. PLN przy osłabieniu się kursu euro do walut funkcjonalnych spółek 10%. Łącznie zatem osłabienie się dolara i euro o 10% wobec walut operacyjnych spółek Grupy mogłoby mieć per saldo korzystny wpływ na wynik w wysokości 1 937 tys. PLN. Odwrotnie, w przypadku umocnienia się dolara oraz euro o 10% w stosunku do walut operacyjnych Grupa osiągnęłaby per saldo dodatkową stratę w wysokości 1 937 tys. PLN

Na dzień 31 grudnia 2015 (badane)	Wartość narażona na ryzyko	Wpływ na wynik finansowy Grupy (10%)	10%
EUR:			
Należności handlowe	16 760	(1 140)	1 140
Środki pieniężne	20 369	(1 480)	1 480
Kredyty bankowe	39 829	3 708	(3 708)
Zobowiązania handlowe	19 231	1 714	(1 714)
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	64	6	(6)
Per saldo		2 808	(2 808)
USD:			
Należności handlowe	5 906	(591)	591
Środki pieniężne	9 527	(953)	953
Zobowiązania handlowe	6 369	637	(637)
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	361	36	(36)
Per saldo		(871)	871
Na dzień 31 grudnia 2014 (przekształcone)			
	Wartość narażona na ryzyko	Wpływ na wynik finansowy Grupy (10%)	10%
EUR:			
Należności handlowe	10 489	(353)	353
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	2 138	(213)	213
Środki pieniężne	6 999	(568)	568
Kredyty bankowe	24 199	2 340	(2 340)
Zobowiązania handlowe	19 771	1 386	(1 386)
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	1 850	185	(185)
Per saldo		2 777	(2 777)
USD:			
Należności handlowe	2 276	(228)	228
Środki pieniężne	5 478	(548)	548
Zobowiązania handlowe	9 005	901	(901)
Per saldo		125	(125)

Metody przyjęte przy przeprowadzaniu analizy wrażliwości

Wartości procentowe, względem których przeprowadzona została analiza wrażliwości na zmiany kursów walutowych mogących mieć wpływ na wynik Grupy wynoszą +/- 10%. Przy przeprowadzaniu analizy o tą wartość powiększany lub pomniejszany jest kurs z dnia bilansowego. Tabelę przygotowano w oparciu o sprawozdania jednostkowe spółek z Grupy Asseco, w których zidentyfikowano indywidualne ryzyko walutowe z perspektywy pojedynczej spółki.

Skutki ograniczania ryzyka stopy procentowej

Spółki Grupy korzystają z finansowania zewnętrznego w formie kredytów i pożyczek, które jest głównie przeznaczone na działalność operacyjną (finansowanie kapitału obrotowego), jak i na działalność inwestycyjną Grupy (zakup/budowa aktywów trwałych, inwestycje kapitałowe).

Łączne zadłużenie Grupy z tytułu wszystkich zaciągniętych kredytów bankowych i pożyczek wynosiło na dzień 31 grudnia 2015 roku 45 329 tys. PLN, z czego kwota narażona na ryzyko zmiany stóp procentowych to 43 559 tys. PLN.

Grupa nie posiada formalnej strategii zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej.

Kwoty innych pozycji aktywów i zobowiązań finansowych nie są istotnie narażone na ryzyko stóp procentowych.

35. Instrumenty finansowe

Wartość godziwa

Wartość księgowa posiadanych przez Grupę aktywów finansowych i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku nie różni się znacząco od ich wartości godziwej.

	Wartość bilansowa 31 grudnia 2015	Poziom 1 ⁱⁱ⁾	Poziom 2 ⁱⁱ⁾	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾	Wartość bilansowa 31 grudnia 2014	Poziom 1 ⁱⁱ⁾	Poziom 2 ⁱⁱ⁾	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	2 619	-	2 619	-	-	-	-	-
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	2 619	-	2 619	-	-	-	-	-
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	129	109	-	20	126	106	-	20
Akcje w spółkach notowanych na rynkach regulowanych	109	109	-	-	106	106	-	-
Akcje w spółkach nienotowanych na rynkach regulowanych	20	-	-	20	20	-	-	20
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	93	-	93	-	2 693	-	2 693	-
Lokaty pomiędzy 3 - 12 miesięcy	17	-	17	-	2 617	-	2 617	-
Lokaty powyżej 12 miesięcy	76	-	76	-	76	-	76	-
Pożyczki	49	-	49	-	59	-	59	-
Udzielone pracownikom	49	-	49	-	59	-	59	-

- i. wartość godziwa określana na podstawie cen giełdowych oferowanych za identyczne aktywa na rynkach aktywnych;
ii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych;
iii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe są nie obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Rok zakończony 31 grudnia 2015 (badane)	Kategoria zgodnie z MSR 39	Przychody / (koszty) z tytułu odsetek	Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski / (straty) z tytułu wyceny	Pozostałe	Razem
Aktywa finansowe							
Lokaty	PZFwgZK	179	-	-	-	-	179
Aktywa finansowe ujmowane w wartości godziwej	WwWGpWF	103	-	-	-	-	103
Pożyczki i należności	PIN	-	1 201	19	-	-	1 220
Należności z tytułu dywidend i sprzedanych akcji		-	912	-	-	-	912
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	WwWGpWF	1 203	1 274	-	-	-	2 477
Zobowiązania finansowe							
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	PZFwgZK	(1 303)	(2 038)	-	-	-	(3 341)
Pozostałe zobowiązania, w tym:		(90)	(988)	-	(374)	133	(1 319)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		(90)	-	-	-	-	(90)
Zobowiązań z tytułu nieopłaconych akcji		-	31	-	-	133	164
Kontrakty typu forward	WwWGpWF	-	64	-	(374)	-	(310)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	PZFwgZK	-	(1 083)	-	-	-	(1 083)
Razem		92	361	19	(374)	133	231

Rok zakończony 31 grudnia 2014 (badane)	Kategoria zgodnie z MSR 39	Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski /(straty) z tytułu wyceny	Pozostałe	Razem
Aktywa finansowe							
Lokaty	PZFwgZK	16	-	-	-	-	16
Aktywa finansowe ujmowane w wartości godziwej	WwWGpWF	7	189	-	-	-	196
Pożyczki i należności	PIN	50	536	424	-	-	1 010
Należności z tytułu dywidend i sprzedanych akcji			1 169	-	-	-	1 169
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	WwWGpWF	1 056	320	-	-	-	1 376
Zobowiązania finansowe							
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	PZFwgZK	(1 846)	(34)	-	-	(39)	(1 919)
Pozostałe zobowiązania, w tym:		(52)	(1 451)	-	(149)	-	(1 652)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		(49)	-	-	-	-	(49)
Zobowiązań z tytułu nieopłaconych akcji		-	(704)	-	-	-	(704)
Kontrakty typu forward	WwWGpWF	-	63	-	(149)	-	(86)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	PZFwgZK	(3)	(810)	-	-	-	(813)
Razem		(769)	729	424	(149)	(39)	196

36. Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym

W dniu 10 lutego 2016 roku wpłynęła do Spółki rezygnacja Pana Andrzeja Mauberga z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej ze skutkiem na dzień 26 lutego 2016 roku.

W okresie od dnia 31 grudnia 2015 roku do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, tj. do dnia 18 lutego 2016 roku nie wystąpiły inne istotne zdarzenia, których ujawnienie mogłoby w istotny sposób wpłynąć na ocenę sytuacji kadrowej, majątkowej oraz finansowej Grupy ASEE.

37. Znaczące zdarzenia dotyczące lat ubiegłych

Do dnia sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, tj. do dnia 18 lutego 2016 roku, nie wystąpiły zdarzenia dotyczące lat ubiegłych, które nie zostały, a powinny być ujęte w księgach rachunkowych.